

Tabor »Krka 89« klic v sili!

Onesnaževanju reke Krke se bo treba zoperstaviti načrtno in čimprej — Razgovor med mladimi raziskovalci in občinskim službam

KRKA — Konec prejšnjega tedna je mednarodni mladinski ekološki tabor »Krka 89«, katerega organizatorji so bili OK ZSMS Novo mesto in Grosuplje ter RK ZSMS, zaključil z delom. Ob tej priložnosti so udeleženci tabora sklical tudi okroglo mizo, na kateri so predstavili rezultate svojega dela, zbrane v posebnih brošurah, z gosti, predvsem predstavniki občinskih služb iz Grosupljega in Novega mesta, pa so vzpostavili dialog o tem, kako je reka Krka že sedaj onesnažena, kdo so onesnaževalci in kako stanje izboljšati.

Zadnje dneve so udeleženci, mladi raziskovalci iz Slovenije in osmih tujih držav, čistili divja smetišča na bregovih Krke ter sestavili »Peticijo proti onesnaževanju Krke«, ki so jo dali občinom v podpis. Ta peticija je tudi sestavni del brošure, ki so jo prejeli gostje na okrogli mizi ob zaključku tabora.

Za predstavnike strokovnih in upravnih služb občin, ki so se udeležili okroglo mizo, podatki, zbrane v brošuri, »jetno niso nič presenetljivega, saj so jih v teji ali oni oblikovali in bolj ali manj zupno že kdaj prej dobili na svoje pisalne mize, verjetno pa jih je presenetila mladostna zagnanost udeležencev tabora,

ki odločno zahtevajo spremembe, rešitev in bijejo plat zvona nad okoljem, ki ga, kakršno je, nikakor noče sprejeti v dediščino od svojih malomarnih predhodnikov.

Tako predstavniki grosupeljske občine ne morejo več zatiskati oči pred dejstvom, da je Krka onesnažena že pri izviru, še bolj pa Višnjica, ki se izteka v Krko včasih vsa črna zaradi izcedkov iz prasične farme, Novomeščani pa se bodo tudi morali pogumene postaviti po robu onesnaževanju, ki vse močnejše preti reki že pri Žužemberku. Temu je tudi pripisati čedanje resnejše zavzetnine za podpis samoupravnega sporazuma o varstvu reke Krke, ki naj bi ga podpisali vse občine, skozi katere teče, tudi tiste, iz katerih vode napajajo njene struge.

Onesnaževalci Krke in njenega potoka so predvsem kmetijstvo, industrija, divja odlagališča raznih odpadkov ter neurejena kanalizacija brez čistilnih naprav ali s pomankljivimi napravami; opravičila, ki jih navajajo občinske službe za tako stanje ter za skoraj nepremagljivo skorajšnjo sanacijo pa so predvsem pomanjkanje denarja za te namene. S tem pa se mladi raziskovalci ne strinjajo, saj se dajo marsikater stvari rešiti tudi z dobro voljo, zavestjo in zavestanjem ter z minimalnimi stroški. To so sami dokazali, ko so počistili nekaj odlagališč, pri tem pa nabrali toliko koristnih odpadkov, da so samo v enem dnevu na odpadu iztržili 70 starih milijonov, ki so jih podarili osnovni šoli Krka v Zahvalo, ker jim je odstopila svoje prostore.

Druge, težje rešljive zadeve pa so seveda stvar vrednotenja. Če se najde denar za finančiranje onesnaževalske proizvodnje, bi se moral tudi za saniranje njenih stranskih učinkov. Od slovenskega družbenega proizvoda plačujemo velika sredstva za razvoj nerazvitih, pri tem pa postajamo sami hudo ekološko nerazviti in se utapljamamo v lastni nesnagi. Nati bi moral torje mehanizem, to smo že nekajkrat poučarili, da bi tudi stroške ekološke sanacije vključili v ta račun. Potem bi se družbeni proizvod pokazal v povsem drugačni luči.

T. JAKŠE

VOJAKI PRIDEJO DELAT

KOČEVJE — Poročali smo že o pripravah za posodobitev okoli 6 do 7 km ceste od Kužlja do Gašparcev na hrvaški strani Kolpe, ki pa je zelo pomembna tudi za prebivalce kočevske občine. Zaradi pomanjkanja denarja je vse skupaj začasno zamrlo. Zdaj pa smo zvedeli, da bodo začeli cesto posodabljati predstavniki JLA, in sicer že 1. septembra. Vojaki bodo uredili cesto v makadamski izvedbi, za asfalt pa je dolžna poskrbeti skupnost za ceste Reka.



KAKO REŠITI KRKO? — Številni predstavniki iz grosupeljske in novomeške občine, krajevne skupnosti Zagradec, organizatorjev tabora in drugi občani so se zbrali za okroglo mizo, da bi prisluhnili mladim raziskovalcem in povedali svoje mnenje o reševanju reke Krke. (Foto: T. Jakš)

Soglasje da, kaj pa denar?

Trebanjska vlada je za novomeško bolnišnico — Zdravstvena skupnost letos nima dovolj denarja

TREBNJE — Trebanjska vlada podpira stališča in predloge koordinacijskega odbora trebanjske občinske zdravstvene skupnosti ter metliškega izvršnega k sveta osnutku sporazuma o sanaciji in posodobitvi bolnišnice v Novem mestu in o zagovabljanju denarja za uresničitev prve faze.

Trebanjci tudi menijo, da je potrebno dobiti za to naložbo verifikacijo pri pristojnih republiških organih. Seveda je največja težava, od kod dobiti denar. Že na sestanku s trebanjskimi gospodarstveniki se je ob obravnavi načrtovane naložbe v novomeške bolnišnice razvila podobna razprava. Pred dokončno odločitvijo Trebanjev o (ne)podpisu sporazuma bo potekala še široka javna

obravnava. Gotovo se ne bo izognila vprašanjem o zasedenosti bolnišnic v Sloveniji, prevelikem drobnjakarstvu in premajhni specializaciji.

Trebanjci predlagajo, naj na svetu dolenskih občin proučijo možnosti namenjanja posojil za reševanje likvidnostnih težav OZS pri zavarovalni skupnosti v Novem mestu. Zdravstvenemu centru Dolenske po so naložili, naj pravi investicijski program, ki naj vsebuje naložbo za poročnišnico in ORL oddelek. Gradnja naj bo časovno določena, prav tako morajo biti znani viri finančiranja. Z dravstveno skupnostjo Slovenije se bodo pogovorili o njeni udeležbi pri finančiraju sanacije, hkrati pa naj bi pridobil soglasje ali garancije o utemeljenosti sanacije in gradnje bolnišnice.

Trebanjska zdravstvena skupnost do leta 1990 ne nemarava sodelovati s svojimi viri pri finančirjanju sanacije novomeške bolnišnice, ker tega denarja enostavno nima od kod vzeti. Predvsem pa bo ta skupnost pristopila k sporazumu o sanaciji šele tedaj, ko bodo znani rezultati osebnega izjavljanja občanov. P. P.

BERITE DANES!

- na 2. strani:
 - Na Raki je toča najbolj klestila
- na 3. strani:
 - Kako omiliti škodo po neurju
- na 4. strani:
 - Prijateljstvo še tesnejše
- na 9. strani:
 - Zvezda življenja je muhasta
- na 16. strani:
 - Kača je res, a kriptna

SAMOVŽIG SENA

DRNOVO — Kar za okoli 400 milijon din škode je povzročil požar, do katerega je prejšnji teden prišlo na gospodarskem poslopju Jožeta Skrbinka iz Drnovega pri Krškem. Ogenj je popolnoma uničil ostrešje in še okoli 30 ton sena. Preiskava je pokazala, da je požar zadržal samovžig sena.

Peticija proti onesnaževanju Krke

Krka, ena od zadnjih čistih slovenskih rek, je ekološko ogrožena. Načenajo jo pesticidi, odpadne vode, desetine smetišč ji grozi z življenju škodljivimi snovmi... skratka, potreblja je varstvo, zato zahtevamo od odgovornih občinskih služb, da:
1. z bregov Krke v najkrajšem času odstranijo vsa divja smetišča;
2. strogo nadzorujejo odlaganje smeti;
3. zagotovijo dovolj pogosto praznjenje kontejnerjev po vaseh;
4. namestijo smetnjake na vseh obiskovanih turističnih točkah;
5. dolgoročno izgradijo kanalizacijski sistem in čistilne naprave;
6. posporjujejo ekološko čisto kmetovanje:

- s študijem bioloških tehnik, primerih za to področje,
- s strokovnim svetovanjem kmetom o teh tehnikah,
- z ekonomsko pomočjo kmetom, ki želijo kmetovati ekološko

čisto;

7. razvijajo ekološko varen turizem kot najboljšo pot za razvoj tega območja; tak turizem ima prednost pred industrijo;

8. poskrbijo za bolj javno in redno predstavljanje rezultatov kemikalij in bioloških analiz reke Krke;

9. postane celoeno območje od izvira do Novega mesta zaščiteno območje.

(Peticijo so sestavili udeleženci ekološkega tabora »Krka 89«)

Brežicam 22 milijard pomoči

Prizadeti morajo takoj predložiti sanacijske programe — Za ekološke katastrofe nov sklad?

BREŽICE — Za pomoč ljudem, ki jih zadene naravne nesreča, do pomoči vsak dan, zato prizadeti pričakujejo, da administrativni mlini zaračuna številni ujem v Sloveniji zdaj hitreje meljejo kot včasih. Kot kaže, nihov upanje ni zaman in članica republiškega odbora za solidarnost Jelka Barlič iz Brežic je povedala, da je odbor 26. julija potrdil prve akonci sredstev solidarnosti.

Skupna škoda, ki jo je povzročilo neurje z deževjem od 3. na 4. julij, znaša v Sloveniji 175 milijard dinarjev ali 6,7 odst. družbenega proizvoda. Republika je poslala vlogo tudi na zvezni izvršni svet, ker izpolnjuje pogoje za participacijo zveznih solidarnostnih sredstev. Če jih bo dobila, se še ne ve.

Barličeva je naštela tudi nove številke o škodi v brežiški občini. Po zadnjih podatkih, ki so dokončno zaključeni, znaša skupna škoda 30 milijard dinarjev, kar je 75 odst. več, kot je bil družbeni proizvod občine v letu 1988.

Na podlagi delitenih meril bodo Brežice dobiti 22 milijard dinarjev pomoči, ali 80 odst. akonci že do izte-

ka meseca: prvi znesek 4,7 milijarde do konca julija, drugi znesek 5,6 milijarde do 5. avgusta in tretji znesek 7,3 milijarde do 30. avgusta.

Odobrena sredstva bodo takoj, ko pritečejo na žiro račun, na voljo prizadetim, upoštevajoč strukturo škode. Prvi pogoj za pridobitev pomoči je sanacijski program za odpravo posledic velike naravne ujme in usposobljevanje zemljišč in objektov za normalno proizvodnjo.

V razgovoru je Jelka Barlič, predstavnica izvršnega sveta občine Brežice, še dejala, da so v odboru menili, naj bi Slovenija ustanovila poseben sklad za ekološko katastrofo, kot je bila ta na Ptujskem polju. Istočasno bi morali razčistiti, kako je z odgovornostjo onesnaževalcev in pravocasno reagirati, da bi tovrstne nesreče v prihodnje preprečili.

J. T.

Nova bremena za kmeta

Prispevek za pokojninsko-invalidsko zavarovanje se je povečal za več kot petkrat

METLIKA — V metliški občini je okoli 220 kmetov, ki si plačujejo prispevke za pokojninsko-invalidsko zavarovanje. To so tako imenovani čisti kmetje. Že sedaj večina teh plačuje prispevke za prvi, najnižji zavarovalni razred, kjer so tudi pravice iz tega zavarovanja najmanjše, imajo le pravico do starostne pokojnine, ne pa na primer pravico do predčasnega ali invalidske upokojitve. Po zadnji valorizaciji zavarovalnih osnov pa se v Metliki bojijo, da nekateri kmetje tudi plačata za prvi zavarovalni razred ne bodo več zmogli.

Tretja letosnja akontacija za plačilo tega zavarovanja je namreč več kot za petkrat večja, kot je bila druga, koliko pa bo od tretje večja zadnja, četrta, pa še nič ne ve. Povisanje pač sprejmejo na odbor za plan in finance pri republiški skupnosti pokojninsko-invalidskega zavarovanja, to objavijo v Uradnem listu, občinske uprave za družbenne prihodke pa so samo »eksekutorji«, čeprav se ta-

ko rekoč vsa jeza ljudi zlje prav nanje, ne krive ne dolžne. Kaj tako povisanje konkretno pomeni? Za prvi zavarovalni razred je druga letosnja akontacija znašala 254.575 dinarjev, tretja, ki jo morajo kmetje plačati do srede avgusta, pa kar 1.428.530 dinarjev. Kdor pa je zavarovan v 4. razredu, ki po pravilih kmeta izmenjuje z delavcem v združenju delu, je drugo akontacijo plačal 432.780 dinarjev, za tretjo pa bo moral odsteti 2.428.500 dinarjev.

V metliški občini že sedaj niso vsi čisti kmetje pokojninsko-invalidsko zavarovani, zato se ljudje, ki bolje poznajo razmere v metliškem kmetijstvu, bojijo, da bi ta zadnja velika podražitev in še tista, ki grozi, pred zadnjo akontacijo, marsikoga praviloma do tega, da se bo odpovedal temu zavarovanju. Kaj to pomeni v končni posledici? Tudi še večjo revščino in še več tako imenovanih socialnih problemov.

A. B.



PODOBNA POLETJA — Letošnje poletje je tako, da se bo najverjetneje zapisa v spomin ljudi kot eno najbolj nevrnih v zadnjem desetletju. Soparini in vroči nevne se izmenjujejo z hladnejšimi in nevrnimi, ne mine teden, da bis ne oprali nočnejši deževni nadev, da ne bi po kakem kraju Dolenjske tolkla toča ali da ne zstreča po Dolenskem in drugod po Sloveniji, ni majhna. Zato je najbrž potreben nedavno nevnilte nad Novim mestom prava podoba letosnjega poletja.

Foto: M. Markelj



Lažje se diha

V Delu smo lahko prebrali, da v stenogramu razprave dr. Dušana Dragosavca ni bilo ključnih poudarkov njegovega nastopa. Novinar je za to, da manjkajo celi stavki in odstavki, odkrivil stenografske in strojepsiske, ki da niso mogle prenesti, da zagledajo luč sveta za njihovo republiko (Srbijo) nesprejemljivo stališča. Resnica pa je drugačna, ukaz o brisanju je bržkone prisel s srbskega vrha, kar spominja na čase, ko so s fotografij odstranjevali lik Aleksandra Rankovića ali pa Jovanke Broz. Misleč, da z retušami slik popravljajo tudi zgodovino.

Kdo bo pisal zgodovino tega, kar se v Jugoslaviji dogaja danes, je še negotovo, kajti zgodovino piše zmagovalec, ta pa je še neznan. Nedvomno pa je pravkar minula seja centralnega komiteja ZKJ o mednacionalnih odnosih še natančneje izrisala višino in delbeno kopov glavnih dveh partijskih in tudi siceršnjih struj v Jugoslaviji. Partijski sestanek o mednacionalnih odnosih je bil namreč tudi izvršna generalka za izredni kongres ZKJ.

naslednji, vendar ne tudi končni obračun med unitaristi in pristaši avnojskih načel.

Kaj lahko rečemo za dvodnevni prepričevalni komunistov pred televizijskimi kamерami. Najprej to, da je premier Ante Marković javno povedal, da so temeljni kamen večine današnjih jugoslovanskih mednacionalnih razprtij pravzaprav realni ekonomski interes. Zlasti srbske koristi in interesi pa so takšni, da jima politika Markovićevega kabimenta niti približno ne ustreza, zato ga skušajo tudi zrušiti. Viki in krik s srbske strani je bil neznanški, med drugim so se spraševali, če na sejo povabljeni predsednik vlade sploh lahko govoriti na seji (!), učinek pa je bil pričel in nepreprečljiv. Klub številnosti in glasnosti so bili predstavniki Srbije že na startu nekoliko v zaostanku tudi zaradi uvodnega referata, ki ga je pripravil Ivica Račan. Realem kot je, je moral povedati, da je med vsemi nevarnimi jugoslovanskimi nacionalizmi najnevarnejši ravno srbski.

Račanovo nadaljevanje drugi dan

je bil tukaj že omenjeni dr. Dušan Dragosavec, ki je še bolj očitno in slikovito pokazal proti Beogradu, prestolnici SR Srbije. Ba omenjena nastopa skupaj sta imela tako veliko vztrajnost, da se srbskim zastopnikom klub velikemu trudu (kot že rečeno, so pomagale celo stenografske) ni posrečilo zaustaviti razprave v njem nevčešno smer.

Preneseljivo je, s kakšno odločnostjo in zagrizenostjo so predstavniki Slovenije, Hrvaške in BiH (zlasti zadnjih dveh) zavračali večino srbskih tez o to se odrešiti hegemoniji in protibirokratski revoluciji. Kaže, da bodo z izvozom revolucije in načeli »en človek en glas« v prihodnje večje težave, že zlasti, ker so Miloševičev nacionalni program posredno ali neposredno obsodili tudi predstavniki JLA, sedme jugoslovanske republike. Skratka, igralec v reklamnem spotu za bonbone Oronhi bi po seji jugoslovanskih komunistov o mednacionalnih odnosih dejal, »da se v Jugoslaviji te dni za kanček lažje diha«. Odločeno pa ni še nič.

Za najširšo jugoslovansko javnost je bilo dvodnevno partijsko preročanje priložnost, da so na TV videli, kdo in kaj vse je v ZKJ. Če bi ta spektakel kot gledalec in ne kot udeleženec opazoval tudi Boris Mušičević, bi se manj čudil že kar visoki plimi protokomunizma.

M. BAUER

Soglasja še ni

Željnčani proti predlogu o zasnem prešolanju otrok v Staro Cerkev

KOČEVJE, ŽELJNE — Tudi na drugem sestanku krajanov iz območja Željne ter predstavnikov osnovne šole Zbora odpodancev v Kočevju in občinske skupščine Kočevje ni bilo dosegeno soglasje o predlaganem zasnem prešolanju učencev šole v Željnah v šolo v Staro Cerkev.

V osnovni šoli v Željnah sta dve učilnici pri tudi drugi prostori so skrajno neprimeri. Zaradi tega bi morali imeti v Željnah domači šolarji kombiniran pouk in še ta v dveh izmenah ali pa poziti učencev prvega razreda v šolo drugam, po mnenju vaščanov v kočevsko šolo, in ne v Staro Cerkev.

Poročali pa smo že, da je občinska skupščina Kočevje sprejela program o posodabljivanju in razširitvi šol v okolici Kočevja, da bi del učencev preusmerili na te, okoliške šole in se tako izognili večinskemu pouku na osrednji šoli v Kočevju. Po tem programu je prva na vrsti za posodobitev in širitev osnovne šole v Stari Cerkev, takoj za njo pa šola v Željnah. Željnčani pa ne pristanejo na začasno prešolanje v Staro Cerkev, klub zatrjevanju vodstva kočevske šole in drugih organov, da bo tako pouk bolje organiziran, kakovosten, in klub temu, da tudi stabilizacijsko obnašanje narekuje tako prešolanje.

Soglasja torej ni. Končni sklep bo še spremenil. Na vprašanje, kdo je pristojen za odločanje, pa je ravnatelj kočevske šole Peter Sobar dejal, da po predpisih določa šolsko mrežo za osnovne šole občinska skupščina.

J. P.

SLADKOR IZ ZALOG NAPRODAJ

BREŽICE — V torek dopoldne so v trgovine Emona Posavje v brežiški občini razvozili 24 ton sladkorja, ki so ga v diskontu prodajali v 50 kg vrečah po 10.390 din za kg, v trgovinah na drobnih po 11.390 din za kilogram. Naknadno pricakujejo še dve pošiljki po 25 ton, zato menijo, da bo sladkorja dovolj za brežiške kupce. Res pa je, da ga je v diskontu že po prvi ura prodaje zmanjkal. Količine moke iz blagovnih rezerv bodo manjše in v torek še niso vedeli, kdaj bo dodalo dobili. Oblijubljene imajo 10 ton, olja pa 5.000 litrov, čeprav bi ga lahko prodali petkrat toliko. V Krškem in v Ščavnici se bo prodaja živil iz blagovnih rezerv začela še danes.

NAČRTI SO, DENARJA PA NI

LOŠKI POTOK — Načrti za razširitev vrta v Loškem Potoku so že pripravljeni, potrebnejši denarja za dela pa ni. Vrtec ima zdaj v potoski šoli eno sobo in sanitarije. Po novem načrtu naj bi imel dva oddelka in skupno igralnico, v njem pa bi bila tudi mala šola. Vrtec bi se po načrtu razširil tako, da bi zanj predložil sedanje prostore osnovnošolske knjižnice in učiteljske zbornice. Za potrebe šole bi nato ta dva prostora nadomestili tako, da bi nadzidali šolsko teraso.

ZAMEJCI TABORILI

RIBNICA — 55 slovenskih tabornikov iz Trsta in Italiji je od 15. do 31. julija taboril pri Jurjevici v ribniški občini. Mladi zamejci rojaki vsako leto tabore v različnih krajih Slovenije. Letos pa so po zaslugu župnika pri Novi Štifti bili v ribniški občini. Taborniki so obiskali mnoge okoliške kraje, si ogledali zanimivosti, sprejeli jih je tudi ribniški župan Franc Lapajne, obiskali pa so še podjetje Riko, kjer so bili tudi na košilu. V svojem taboru pri Jurjevici so imeli raznovrstni kulturni in zabavni program, nekatere dramske prizore pa so zagnali tudi za vaščane. Stiki med taborniki in domačini so bili prisrčni in prijetni, zagotavljajo taborniki, ki so tudi ponosni, da so Slovenci, čeprav žive onkraj državne meje.

M. GLAVONJIĆ

VLADO ČIŽMEK, avtoprevoznik iz Boštanja: »Mislim, da smo si Boštanjanji le priskrbeli dovolj zdrave pitne vode, potem pa smo tudi imeli nekaj težav z vodooskrbo zaradi presahnih virov. Kakovost naše vode bi lahko postala vprašljiva, če bi se kdo po sebi »potrudil«, a ker smo si vodovod zgradili sami, imamo vse interese, da nadziram, kaj je z našo vodo oz. zajetij. Po ekološki katastrofi na Dravskem polju smo vse še bolj pozorni.«

ZALKA TUŠEK, kuharica v gostilni Dallas, Ložine pri Kočevju: »Voda je glavnem v redu, le klera je včasih preveč njej. Res pa je, da vse premalo skrbimo za okolje in vode, tako posamezniki kot krajjevne skupnosti, podjetja, inšpekcije. Voda postaja vedno bolj dragocena. Moramo jo varovati, saj brez nje ne bi bilo življenja. Katastrofa v ptujski občini bi moral...

Naša anketa

Premalo čuvamo podtalnico

Sredi letosnjega poletja doživlja Slovenija eno največjih ekoloških katastrof. S pesticidi je zastrupljen dobrošen del podtalnice na Dravskem polju, onesnaženost vode je tristokrat presegla pri nas dovoljeno mejo. Tako rekoč če noč je ostalo brez pitne vode okrog 100 tisoč ljudi. Do važajo jim jo s cisternami, tako bo po napovedih še dolge tedne, če ne bodo medtem seveda spremnili dovoljne meje, »ker so dovoljne koncentracije v sosednjem Avstriji 3000-krat večje«, in bo voda nenehna spet užita za ljudi, medtem ko živalim po zagotavljanju stroke nata, onesnažena, ne škoduje! Upajmo, da je ta katastrofa in škandal verdar dobil dovolj publicete, da se to ne bo zgodilo. Prav tako lahko upamo, da bo ta nesreča s pitno vodo na Dravskem polju delovala strezenstveno. Podobni odslagališči, kot je tisto Pri Krizu, ki je verjetno krivo za to zastrupitev podtalnice, je v Sloveniji namreč še polno, tudi industrija, kmetijstvo, razvoj in sploh vse naše življenje še vse premo upošteva ekologijo.

JOŽE RADOVIĆ, prodajalec iz Vinice:

»Ko so pred dobrim desetletjem uredili vinški vodovod, so govorili, da je voda v vodnjakih oporečna. Najbrž je še bolj umazana tata, ki sedaj priteče iz naših pip, saj pitemo klorirano Kolpo. Zato je bolje, da je niti ne testirajo, saj ne vemo, kaj v resnici uživamo. Bojim se, da bo tudi pri nas prišlo do nesreč, saj nikomur več ni prispanešen do ekoloških problemov.«



VOJKO MRHAR, vodja družbenih prehran v Iskri Tenel, Novo mesto: »Kaj po meni dobera pitna voda, sem spoznal, kolikor jo sem bil še oskrbnik doma pri Gospodinjki. Tam je bil požirek gorjanske vode res ovrednotil, živočič in okrepčil. Sedaj otrokom ne dovoljam piti iz pipe. Zapeljam se do izviru v okolici, ki delati deli dugi, bi se jim zavest k malu dvignila in se nam ne bi bilo treba bati katastrof, kot je ptujska.«



ELICA ZORKO, delavka v Konfekciji Orlica v Brežicah: »Brežičani še vedno pitemo vodo iz Brezine, za katero menim, da je dobra. Včasih ima vonj, včasih je preveč klorirana. Nasprotno premalo pazimo na podtalnico. Obetajo nam jezove za hidroelektrarne, kjer se bodo zbirale škodljive snovi, nič pa ne vemo, kje si bodo utrdili pot v podtalne vire pitne vode. Tudi pri uporabi začasnih sredstev na poljih in v vinogradih nihče ne razmišlja o zastrupljanju okolja, a tudi nam se lahko zgodi, da bomo ostali brez vode.«



MERI KRŽAN, prodajalka v Tobaku Krško: »Kaj nam pomeni voda, se zavemoše, šele, ko je začne primanjkovati. Če bi bila drugač, potem bi z vodo že dosegel ravnino veliko bolj gospodarno. Naš odnos do našega gospodarstva bomo moralni ravnati z vsem, hrušči, dobitniki. Uporabljati ne bomo smeli vodo, dobiti toliko pesticidov, umetnih gnojil, gradivo, jedi, bomo moral več čistilnih naprav in v celoti zaneseni našem temeljito sprememnit, bomo postavili na odnos do vode in vseh naših ravnih bogastev.«



JANEZ TANKO, kmet iz Hrovače, Ribnica: »Naša voda je včasih v redu, včasih ni. Tovarne spuščajo marsikaj vanjo, odlagališča smeti in odpadkov niso vedno na primernih krajih, nekateri v gozdovih spuščajo iz avtomobilov in traktorjev tudi odpadno olje. Nad podjetji, smetišči in našploh bi morala biti strožja kontrola inšpekcijs. Voda pa jaz pijem bolj malo. Jeden prekuham mošt, ga vstekleničim in si gasim žejo poleti.«



ZALKA TUŠEK, kuharica v gostilni Dallas, Ložine pri Kočevju: »Voda je glavnem v redu, le klera je včasih preveč njej. Res pa je, da vse premalo skrbimo za okolje in vode, tako posamezniki kot krajjevne skupnosti, podjetja, inšpekcije. Voda postaja vedno bolj dragocena. Moramo jo varovati, saj brez nje ne bi bilo življenja. Katastrofa v ptujski občini bi moral...



VLADO ČIŽMEK, avtoprevoznik iz Boštanja: »Mislim, da smo si Boštanjanji le priskrbeli dovolj zdrave pitne vode, potem pa smo tudi imeli nekaj težav z vodooskrbo zaradi presahnih virov. Kakovost naše vode bi lahko postala vprašljiva, če bi se kdo po sebi »potrudil«, a ker smo si vodovod zgradili sami, imamo vse interese, da nadziram, kaj je z našo vodo oz. zajetij. Po ekološki katastrofi na Dravskem polju smo vse še bolj pozorni.«



PETER GERLICA, delavec iz Dečje valje, si pri Trebnjem: »Nam velikokrat zmanjša voda, čeprav je komaj 200 metrov od našega in vodovodov. Kakor vidim, je še premalo za vodo, nekateri tudi v času, ko manjka voda, vendar perejo avtomobile, zalivajo vrtovne in se načrtevajo objektov. Postajajo vedno bolj dragocene. Moramo jih varovati, saj brez nje ne bi bilo življenja. Kot je v Podravju, da bi se spamešovali...«



LOJZ JANŽEKOVIC z Radovice: »Zdrava pitna voda je več vredna kot zlato. Zaradi človeške nemarnosti in neodgovornosti pa je zdrave vode vedno manj, zato moramo vsaj to, kar še imamo, skrbno čuvati. Zadnje katastrofe, naša s Krupo in na Dravskem polju, močno trezijo in osvečajo ljudi. Včasih je dober gospodar vsako leto snažil svoj vodnjak, danes moramo naše skupne vodnjake snažiti in čuvati vsi skupaj. Na Radovici na srečo pijemo dobro vodo iz gorjanskega zajetja, kjer ni nekmetijstva, ne naselij.«



USPELA OSLOVSKA NOČ

MOZELJ — Letošnjo znamenito oslovsko noč v Moziju je obiskalo rekordno število gostov, k čemer je dobrovo prispeval največ bogat program z različnimi glasbenimi skupinami. Čeprav so organizatorji nakupili doseg največje količine mesa, jim je hrane zmanjkal že pred polnočjo. Tudi srečevi je bil razgrabilen. Glavna nagrada večera, simpatičen osliček Tinček, je letos romal v Ložine pri Kočevju k Žofki Tatarevič. Na tekmovanju požeruhov, za katerega se je prijavilo 20 lačnih, pa je zmagal Jože Režonček. Prireditev je bila na visoki kulturni in zabavni ravni, nekatere dramske prizore pa so zagnali tudi za vaščane. Stiki med taborniki in domačini so bili prisrčni in prijetni, zagotavljajo taborniki, ki so tudi ponosni, da so Slovenci, čeprav žive onkraj državne meje.

I. S.

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 144
z dne 31. julija 1989

država	valuta	tečaj velja za	za devize, efektivo, čeke, kreditna pisma in poštné nakaznice		
			nakupni	srednji	prodajni
Australija	a. dolar				

Kmetijstvo



Kako omiliti škodo po neurju

Nasveti sevniških kmetijskih strokovnjakov — Škode za okrog 150 milijard

SEVNICA — Po nedavnem katastrofalem neurju s točo, ki je samo sevniškemu kmetijstvu povzročilo za okrog 150 milijard škode, so strokovne službe temeljne organizacije kooperantov že naslednji dan, 25. julija, dale navodila za zmanjšanje posledic po tej ujmi.

Kot je povedala direktorica toka pri kmetijskem kombinatu v Sevnici Jožica Mlakar, je neurje s točo v večjem delu občine močno prizadelo vse kmetijske površine, zato je potrebno nemudoma storiti vse, da bi škoda, kjer je sploh mogoče, še omili. Predvsem naj bi z dodatnimi posevkami kmetje zmanjšali primanjkljaj v krmni bilanci za živinorejo.

Vse močnejše prizadete posevke koruze je potrebno, takoj ko se bodo tla nekoliko osušila, pospraviti bodisi v si-

setve in ga je manj, kot pa ga je mogoče pridelati s skupaj tremi odkosi mnogocvetne ljljike.



Vse močnejše prizadete posevke koruze je potrebno, takoj ko se bodo tla nekoliko osušila, pospraviti bodisi v si-

Boj za zemljo še traja

Časi se spreminjajo in družba bo morala začeti popravljati napake,« pravi Ernest Šmalcelj

DRAGATUŠ — Šmalceljeva kmetija v Dragatušu je bila že od nekdaj trda, da pa bi takšna ostala tudi vnaprej, prav tako pa je 8 hektarov orne zemlje, kolikor jo imajo sedaj, premalo, da bi človeku lahko živel le od nje, zato se je mest tudi zaposlil. Sedaj, ko je v pokoncu na razmisljaju, da bi poleg hleva, v katerem je prostora tudi za 14 glav živine, gradil še enega s 30 stočišči za pitance. Togo pa je seveda več zemlje.

»Mnogi trdijo, da se jih kmetovanje splača, mi pa bi radi še več naredili kmetiji, seveda pa bi morali najprej nujno nazaj okrog 3 hektare zemlje, ki nam jo arondirali pred nekaj desetletji. To so sicer streljini, a bi jih že sami sposobili za obdelavo,« pravi Ernest, »upa, da bo odvetna zemlja nekdaj zanjihova last, čeprav se je njegov oče umaril boril zanj. Te streljini je takrat dragatška kmetijska zadružna arondirala, leta 1958 pa so jih morali zadružni za 15 let prisilno v najem. Teden pa je pogodbena potekla, je prišla arondacija. Stari Šmalcelj je takrat hotil, da mu po poteku pogodbobe zemljo

vrnejo, ker jo je potreboval, saj je bil čisti kmet.

»Vendar so vztrajali na arondaciji, ki — to smo zvedeli pozneje — iznici vse predhodne pogodbe, in našo zemljo

vrnejo, ker jo je potreboval, saj je bil čisti kmet.

»Vendar so vztrajali na arondaciji, ki — to smo zvedeli pozneje — iznici vse predhodne pogodbe, in našo zemljo

vztrajali, ker jo je potreboval, saj je bil čisti kmet.

priključili zadružnemu posestvu. Očetu pa so poslali plačilo, vendar ga je zavrnili, saj mu je bila zemlja pomembnejša od denarja, ki je bil tudi tako pičel, da bi si zanj lahko kupil le slabšo moško obliko. Ponudili so mu tudi zamenjanovo, ki pa je oče tudi ni sprejel, saj so mu za 3 hektare streljnika dajali 14 arov veliko njivo. Cudi pa me, da so šli nekaterim pri arondaciji zelo na roko, bodisi pri plačilu ali zamenjanju,« pravi Ernest in pristavlja, da bodo morda streljnik sejaj, ko se časi spreminjajo in bi družba moral začeti popravljati napake, spet njihovi. »Direktor črnomaljske kmetijske zadruge mi je dejal, da je edina pot do odvzetje zemlje pravna. Toda že misel na sodišče cloveka odvrene od vsega. Ni pa mi vseeno, ko vidim, da zadružno posestvo »sedí« na moji zemlji, po drugi strani pa sploh ne obdelujejo vseh polj, ampak jih dajejo v najem. Žal mi ne moremo priti niti do tega, da bi zemljo najeli, čeprav smo kooperanti kmetijske zadruge in ji prodamo vse pridelke,« pravopredaje Ernest.

Šmalceljevi kot eni redkih v Beli krajini že poldružno desetletje pridelujejo tudi rdečo peso za Belšad, in četudi se danes skoraj ne splača več, še vedno vztrajajo. Včasih je bila cena rdeče pese izenačena s ceno krompirja, lani pa je veljala le še četrtnino krompirjeve cene. Sicer pa Ernest pravi, da se za naselstvo ne bojijo. Tri sinove imajo od njih bo prav gotovo postal kmet, saj so vsem privzgojni ljubence do kmečkega dela. Tudi zaradi tega naslednika Ernest nadaljuje očetov boj za zemljo, saj pravi, da mora zemljo dobiti tisti, ki jo hoče obdelovati in ki mu pripada.

M. BEZEK-JAKŠE

BREŽICE — Zadnjo julijsko soboto se je splačalo priti na tukajšnji prasiči sejem, saj je bilo mogoče izbirati med 158 do tri stotini stariimi pujski, rejeci pa so prideljali tudi 33 starejših prasičev. Pujskovo je bilo prodanih 97, in sicer po 30.000 din kilo žive teže, slabša pa je bila kupčija pri prasičih, saj je lastnika zamenjalo 16 živali, zanje pa je bilo treba odsteti po 25.000 din za kilo žive teže.

M. BEZEK-JAKŠE

Kmetijski nasveti

Integrirano vinogradništvo?

Cilji sodobnega kmetijstva niso več zgolj vedno večji pridelki ob nižanju krompirja, vse pomembnejši postaja tudi naravovarstveni vidik. Tudi v vinogradništvu govorimo o ekološkem obdelovanju, ki ni več zasnovano le na velikem obremenjevanju trte, intenzivnem gnjenju z mineralnimi gnojenji ter izključno kemičnem varstvu pred boleznimi in škodljivci, marveč polj upošteva naravo. Ekoško vinogradništvo predpostavlja varstvo okolja na račun nekaj manjšega pridelka, nadalje trajno zatravitev brez uporabe herbicidov, redno gnjenje z organskimi gnojili ter uporabo le fosfor-

in kalijevih mineralnih gnojil. Intenzivno in ekološko vinogradništvo sta dve skrajnosti in vse kaže, da bo v vsakdanji praksi v prihodnosti uveljavila, tako kot sicer največkrat v obdelovanju, srednja pot. Imenujejo jo integrirano vinogradništvo, za katero je načina kombinacija zahtev vinograda in celotne narave. Stroka pri tem mora vse večjo veljavno, saj je treba z naravnimi ukrepi nadomestiti, kjer se da, kemijsko. Obremenitev trte mora biti bolj odvisna od sorte in stanja vinograda, vsa ampelotehnična dela vestno in pravočasno opravljena, herbicidi pa le izjemoma uporabljeni. Sem šteje tudi natančno opazovanje po-

VINOGRADNIŠTVU SE NE BOMO ODREKLI — Slovenija je vinozadružna dežela. Njene ugodne podnebne in talne razmere omogočajo uspešno delo poseben čar, izvrstna vina pa tudi posebno privlačnost. Vinska rastlina je vino nista samo sestavni del slovenskega narodnega bogastva, temveč tudi del slovenske kulture. (Dr. Lojze Hrček)

Inž. M. L.

Zoper hidromelioracijo

Mladi ekologi in ribiči so dosegli prelazečev razprav o hidromelioraciji Bistrice — Nekoristno

RIBNICA — Poročali smo že, da so zbori občinske skupščine Ribnica na predlog delegacije mladine in ekološke skupine pri OK ZSM ter podobnega predloga ribičev zavrnili osumnjičenje o ureditvenem načrtu hidromelioracije Bistrice I. Staneta Hafnarja, sekretarja P. OK ZSM Ribnica, smo zaprosili za pojasnilo o zahtevah mladih.

Odgovoril je, da mladi že dolgo opozarjajo na ekološke posledice dosedanjih regulacij vodotokov. Ribniška mladina in ekologi se pridružujejo zahtevi Zelenih Slovenije, da se mora prekriti z melioracijskim urejanjem vodotokov, gozdnih površin ob njih ter močvirjih razen tam, kjer je nujno zavarovati dobrine in ljudi. Nobena doslej opravljeni študija pa ne dokazuje dolgoročnega utemeljenja, da gre za to v primeru načrta hidromelioracije Bistrice I. Tako imenovane »Strokove podlage o vplivih predvidenih posegov na okolje«, ki so priložene k projektu Bistrice I, skopu in naravnost cinično predvidevajo velike spremembe rastlinstva in živilstva.

Mladi nasprotujejo tudi načinu javne razprave, ki je bila doslej opravljena o tem. Iz nje oni razberejo, da je projekt o hidromelioraciji nujen zaradi razvoja kmetijstva, dejansko pa se z njim pomaga gradbeništvu. Nekoristno je tudi po eni strani zemljo pridobivati z melioracijami, po drugi strani pa kmetijska plodna zemljišča pozidavati ali opuščati, da se zaraščajo. Denar za hidromelioracije naj bi raje namenjeni kmetijam na hribovitih območjih, odkoder se zdaj kmetje izseljujejo, plodno zemljo pa zaraščajo grmovje.

Ribniški ekologi in mladi se tudi ne strinjajo, da je ta hidromelioracija potrebna, tudi zato, ker je vnesena v občinske plane razvoja, saj je republiška skupščina že pred dobrima dvema letoma sklenila, da je treba te plane preveriti, posodobiti in uskladiti z novimi doganjaji. Različni posegi v vodotoke so bili namreč opravljeni tudi neustrezno, da so spremeni potok in reke v kanale in tako bistveno okrnili ekološki sistem.

J. PRIMC

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberski

Kemično zatiranje gnilobe grozdja

Strokovnjaki so si več let prizadevali, da bi sivo grozno plesen, glivico botritis, zatirali s kemičnimi sredstvi, podobno kot druge glivice bolezni, s fungicidi, imenovanimi botriticidi. To se je posrečilo pred kakim 10 leti, ko smo dobili nekaj fungicidov, ki naj bi preprečili gnilob grozdja. Toda do danes še ni popolnoma rešeno vprašanje preprečevanja grozne gnilobe. Znan mi je primer izpred 10 let (tedaj smo dobili prve botriticide), ko je direktor trgovine hotel tožiti za odskodnino direktorja KZ, češ da mu je ta priporočal in jamčil uspeh skopljena proti grozni gnilobi (botritis), vendar je grozje klub natanci uporabil tega sredstva še naprej gnilo. Zato je treba povedati, da uporaba fungicidov (botriticidov) ni zadostna, z njim do 70% uspeha, vendar botritis ne more popolnoma preprečiti.

Sredstva za zatiranje grozne gnilobe

Da bi gnilobo grozdja zmanjšali, po cvetenju škopljamo s fungicidi, ki razen pred peronospore in odijem varujejo grozje še pred botritisom; tako ovirammo razvoj te glivice na grozdu kot saprofita. V početku pridejo preparati na osnovi kaptana (sredstva: captain WP 50, orthocid 50, orthocid 83, captain 50, captain Bayer 50, venturin 50, lektan K 50), folpetata (ta ima podobno kemično spojino kot kaptan, na osnovi folpetata so sredstva: folpet 50, folpet F 50, vitosan S 50, mycodifol, bakreni faltan, turbofol), metilmetiran (sredstvo basfungin, ki deluje proti peronospori, dlečerni listi nemu ozigu, odiiju, botritisu in priscam, ne vpliva pa na vinske kvassnice in je primeren za zadnja skopljena vinske trte). Druge skopljene čez 7 do 10 dni pa je priporočljivo z dithanom, dithanom, temu pa je treba dodati tudi enega izmed botricidov.

Po neurju s točo prizadeta krompirica je treba poškropiti z reglonom, s čimer bodo uničeni še preostali zeleni deli, da bolezn ne bodo napredovali do gomoljev. Strokovnjaki priporočajo vinogradnikom takojšnje skopljene vinske trte. Prvo skopljene po toči je s pripravki captana, ki ima to značilnost, da celi rane; temu škopipu je treba dodati še bayleton in sumilex ali ronilan ali pinulin. Drugo skopljene čez 7 do 10 dni pa je priporočljivo z dithanom, dithanom, temu pa je treba dodati tudi enega izmed botricidov.

Po besedah Jožice Mlakar bodo kmetom zagotovili zadostne količine potrebnega repromateriala, to je semen in gnojil, da bi ogromno škodo vsaj nekoliko omili. Kmetom so zagotovili tudi brezobrestno posojilo za 3 meseca za dušična gnojila in 50-odstotni regres za same strnične dosevkov (mnogocvetna ljljika, ogrščica).

P. P.

Po neurju s točo prizadeta krompirica je treba poškropiti z reglonom, s čimer bodo uničeni še preostali zeleni deli, da bolezn ne bodo napredovali do gomoljev. Strokovnjaki priporočajo vinogradnikom takojšnje skopljene vinske trte. Prvo skopljene po toči je s pripravki captana, ki ima to značilnost, da celi rane; temu škopipu je treba dodati še bayleton in sumilex ali ronilan ali pinulin. Drugo skopljene čez 7 do 10 dni pa je priporočljivo z dithanom, dithanom, temu pa je treba dodati tudi enega izmed botricidov.

Po besedah Jožice Mlakar bodo kmetom zagotovili zadostne količine

poti uporabljamo tudi bakrena sredstva, ki utrijejo jagodno kožico in na redijo prevleko na listih trte, kar povečuje vpitanje odvečne vlage in tako zmanjšuje (poleg preventivnih ukrepov, o katerih sem pisal v zadnji št. Dol.) razvoj botritis. Škopljene z enim ali drugim od navedenih sredstev opravljamo do 20. avgusta.

Sredstva, ki učinkujejo le proti gnilobi

V skupino pripravkov proti grozni plesni sodijo tisti, ki učinkujejo samo proti tej bolezni, nimajo pa nobenega drugega učinka (ne proti peronospori in odijem). Uporaba teh pripravkov je dražja, vendar je njihov učinek zanesljivejši in boljši (ni 100-odstoten), ob vestnem skopljenu lahko znaša 70 do 85%. V to skupino sodijo kontaktni fungicidi, botriticidi na osnovi vinklozolina (preparat ronilan), glikofena (preparat roval), diclidina (pripravek sumilex WP 50).

Sistemski fungicidi proti gnilobi, kot so benlate, enovit M in derosal, so v začetku učinkoviti, po nekajkratni uporabi pa glivica botritis postane proti njim odporna. Večkratna uporaba teh preparatov je zato brez smisla.

Botriticidi, ki jih uporabljamo samo proti gnilobi grozdja, kot so ronilan, roval in sumilex WP 50, so dragi in jih je nesmiselno brez potrebe uvrščati v celotni skopilni načrt (za vse skopljeno po cvetju) vinogradov. Zato jih bomo pripravili posebej kot samostojno škopivo (seveda po navodilih) in s temi sredstvi (enim izmed imenovanih) škopili le grozje tistih sort trte, ki rado gnije (kraljevina, špon, zeleni silvanec, ranfol itd.). Škoda je druge skopivne nanašati na druge zelene dele trte in na sorte, ki na splošno ne gnijejo (na primer žametna čminka).

(Opomba: Viri so iz knjige varstvo rastlin, o katerih sem na tem mestu že pisal).

DT

Živinske krme bo malo

Semena za dosevke dobivajo pri Agrarii z zamudo — Slaba kakovost krompirja — Napadajo ga glivične bolezni — Korzo dusijo pleveli — Zamasi odtoki

BREŽICE — Živinorejem bo letos primanjkovalo krme iz dveh razlogov, zaradi tega, ker so težko sušili seno, in zaradi tega, ker na poplavljene travniške bode imeli otave. Na priporočilo pospeševalcev bodo nekaj površi preorali in posejali travno deteljo ter travno mešanico in jih dobro pognojili, da bodo takodomestili majkajočo krmo. Na njivah z oljno repico, ki je niso mogli požeti, in tam, kjer je bila pšenica, že se je strnične dosevke. Pri Agrarii so povedali, da je največja težava v tem, ker ne dobijo takoj semen, vendar upajo, da bodo lahko vsem interesentom pravočasno ustregli.

Zetev se je močno zavlekla, pridek pa je zelo različen. Najbolj so prizadete njive ob vodotokih in lastnik bodo posnek komaj dobili toliko zrnja, da si bodo povrnili seme. Precej manj škodje je bilo na peščenih tleh, vendar je bilo žito večinoma polezeno. Močno so se razbohotili pleveli, zato je spravilo izredno težko.

Slaba je tudi krompirjeva letina. Voda je stala na njivah po več dni, ponekod pa je vse krompir odnesla. Tam, kjer je ostal, se ga lotujejo glivične bolezni, in zaščitni ukrepi ne bodo imeli začlenjenega učinka. Krompir hitro gnije in ne bo obstojen. Tudi koruza si na po-

<p

Najdražje so zvezze, ki jih ni

Pogodba za novo telefonsko centralo v Brežicah je podpisana — Jeseni končno tudi povezava Brežic s Trdinovim vrhom — Za 50 odst. več zvez

BREŽICE — V Sloveniji so Brežice najbrž edina občina, kjer je življenje vsak dan znova paralizirano zaradi slabe telefonije. Ljudje so pričakovali, da se bodo zvezze izgradnjo Trdinovega vrha izboljšale, vendar od tega ni bilo nič. Ostali so brez dodatnih povezav, ker so te vezane na uvoz delov iz tujine, dobavitelj pa zamuja. Posiljko pričakujejo v začetku jeseni z enoletno zakasnitvijo.

V Krškem in v Sevnici so imeli več sreče, in kot kaže, so se pri vrstnem redu ravnalo po tem, kje gospodarsko življenje počasneje utripa.

Brežice čakajo tudi na večjo telefonsko centralo, ker je sedanja že zdavnaj

Prihodnjic pri zdomcih v ZRN

Po tekmovalju piknik v Čateških Toplicah

BREŽICE — Odkar je občinska konferenca SZDL Brežice prevzela pokroviteljstvo nad kulturno-prosvetnim društvom Mura iz Bönnigheim, so se njegovi člani in delavci konfekcije Mura iz Murske Sobote četrtič zbrali na srečanju v Brežicah. Domaci so jih sprejeli v soboto dopoldne v Domu učencev, kjer so jim izrekli dobrodošlico. Pozdravili so jih predstavniki OK SZDL, občinske skupštine in Zveze kulturnih organizacij.

Gostje so nato odpeljali na športno tekmovalje v Termah. Razkazali so jim vse zdraviliške objekte, popoldne pa so jim tam privedli piknik, na katerem so razglasili rezultate in zmagovalce določanskega tekmovalja. Srečanja se je udeležilo 40 Slovencev iz društva Mura in 15 delavcev tovarne Mura. V sproščenem razgovoru so prebili gostje nekaj prijetnih uric z Brežicami, želja vseh pa je bila, da bi sodelovanje razširili še na druge dejavnosti.

Prihodnje leto bo slovensko društvo Mura slavilo desetletnico obstoja in za jubilej so člani povabili Brežičane in Sobočane na srečanje v Bönnigheim.

premajhna in zavira normalno delo. PTT Novo mesto je v začetku julija podpisalo pogodbo za novo ATC z Iskro. Dobavni rok ranj je leto dni, začetna cena pa 11 milijard dinarjev. To pomeni, da se bo cena še spremeni.

Nova centrala bo v celoti nadomestila

• Za novo avtomatsko telefonsko centralo bodo potrebovali v Brežicah nove prostore. Zgraditi jih namenljeno na dvorišču za pošto. Torej zdaj z gradnjo nove pošte ne bo nič in vse druge dejavnosti razen telefonije se bodo morale še stiskati na sedanj lokaciji. Novi naročniki bodo priključeni na bodočo ATC v letu 1991.

sedanjo in bo imela začetno zmogljivost 3800 številk. Za razvoj telefonije v občini bo to ključni objekt tudi za medkrajevni promet, saj bo omogočil vklju-

RAKETA ZANETILA OGENJ

MALA PLANINA — Le srečno naključje je prejšnji teden rešilo gospodarsko poslopje Franca Bohinca z Male Planino pri Sevnici. Minuli ponedeljek je namreč med strejanjem z raketa proti toči ena, ki v zraku ni eksplodirala, padla na poslopje, prebla strehu in se zarila v seno. Pri tem je izbruhnil požar, ki pa ga je lastnik na srečo še pravi čas opazil in pogasil. Škoda ni velika.

čitev končnih central po krajevnih skupnostih.

Nekaj tolazbe za tiste, ki imajo telefone, pa kljub temu ne morejo telefonati takrat, kadar želijo, pa je v napovedi, da se bodo medkrajevne povezave Brežic jeseni povečale za 50 odst. Gospodarsko življenje naj bi se potem kolikor toliko normaliziralo.

Bodoči naročniki naj bi od plačilnih po družbenem dogovoru, ki so ga posavske občine podpisale z PTT Novo mesto, prispevali še enotni dodatni znesek. Za julij je to 8,5 milijona dinarjev in ga bodo sproti mesečno valorizirali na vrednost nemške marke. Telefonija za nikogar ni poceni, toda še vedno so najdražje tiste zvezze, ki jih ni, zato razviti predel ogromno prispevajo zano, da ne bi še bolj zaostajali. J. T.

6 NOVIH LOKALOV IN 9 STANOVAJ

BREŽICE — Samoupravna stanovska skupnost je pritlije prenovljene hiše v mestnem jedru menila lokalom. Tri so prevzete delovne organizacije, tri zasebniki. V prvem bo usnjena galeranteria, v drugem Loterija Ljubljana, v tretjem pizzeria, v četrtem cvetličarna brežiške Agrarie, v petem avtokozmetika in v šestem prodajalna otroške konfekcije Kora Radeče, ki je edina že odprta. To bo popestilo ponudbo v Brežicah. V prvem nadstropju in v mansardnem delu zgradbe so uredili 9 stanovanj in vsako od njih ima na dvorišču pritiskline, ker hiša ni podkletena.

Kovinarska pred novo preizkušnjo

V tovarni je 150 delavcev, ki ne bodo mogli delati v tržnih razmerah

KRŠKO — Direktor krške Kovinarske je prepričan, da bo ta delovna organizacija ob polletnem obračunu izkazala dobre poslovne rezultate, dobre perspektive pa obstajajo tudi za naprej. Samo ta mesec so namreč Kovinarski sklenili za 11 milijard dinarjev poslov, tako da je proizvodnja v celoti zasedena, vendar že še ne pomeni, da so povsem manjši, kot so bili še poldrugo leto prej.

Se naprej ostaja neizpodobitno delo, da Kovinarska po finančni strani ni bila deležna prave sanacije, saj je začela poslovati tako rekoč brez obratnih sredstev, brez naložbenega denarja, in je moralata zato najemati komercialne kredite. Ti pa so v sedanjih razmerah pomilni, da je Kovinarska delala z zanko za vratom, ki bi se lahko vsak hip zategnila in za vedno pokopala vse upre na ozdravitev. Na srečo se to ni zgodilo, vendar je inflacija tudi v primeru Kovinarske opravila svoje in sproti odnesla vse, kar so delavci ustvarili.

«Se hujši problem pa vidim v tem, da je Kovinarska sedaj kadrovska tako osromašena, da le s težavo zmore vse naloge,» pravi direktor Murat Dedić. «Nesreča je toliko večja, ker je v dose-

danjam razvoju Kovinarska izšola mnogo dobrih strokovnjakov, vendar so si našli delo drugje in domači vsi dokazali tudi svojo strokovnost,» pravi Dedić. Negativna kadrovska selekcija se je začela takoj, ko je firma zabredila v težave, ker Kovinarski ni uspel preprečiti, da bi jo zapustili najboljši. Zdaj manjka v tovarni kakšnih 10 do 15 inženirjev v razvoju in proizvodnji, med 450 delavci pa je tudi 150 takih, na katere Kovinarska v novih pogojih tržnega gospodarjenja ne bo mogla več računati.

Dedić je povedal, da je med temi ljudmi precej takih, ki so pred upokojitvijo, delovnih invalidov, nekaj pa je tudi takih, ki nočejo delati. Ta tehnički presek je zelo kislo jabolko, v katerem bomo morali ugrizniti še pred koncem leta, ko bomo pripravili tudi novo organizacijo. S tem sem že seznamil ustreznih ljudi v občini, na katerih bomo morali doreči, kaj s tem presežkom. J. SIMČIČ

6 + 1 = 8 — Prav prijetje je Preskrbi bife nasproti pošte v Krškem, zato je vedno poln. Posebej v tem delu, ko je vroč in se obloševi iz službe pred AD, ki postane malce vroče, ko izve, kako čuvajo brigance. Liter vina namreč do 60 tisoč dinarjev, liter mineralne vode po 10 tisoč dinarjev in 2 deli brigancev v skladu z matematičko veljalo lahko na tisoč dinarjev. Toda starejša gospodki streže v tem bifeju, meni, da nikoli ne more dati samocililna vina, zato baje (baje po nalagu odgovornih) navije.

Uredništvo DL

PO PROGRAMU

BREŽICE — Letos se izteka zadnje leto referendumskoga programa. Cestari se trenutno zadružujejo na cesti Globoko — Bojsno — Župevec. Najprej so sanirali cestišče in zdaj je na vrsti preplastitev v vrhnjem slojem asfalta. Sanacija je bila pred tem opravljena na cesti v Orešje in na cesti Kapele — Rakovec. Na vrsto bo prišla v kratkem še cesta Kapele — Dobrava, ki se konča ob priključku na regionalno cesto Brežice — Bileško. Tik pred kmečko občeto so zaradi te turistične preizkušnje preplastili tudi nekaj mestnih ulic: Stiplovščko, Hrastinsko, Obрtno in Kettejevo. Referendumski program bo v celoti izpolnjen do jeseni.

POPRAVEK

V prispevku Bodo prihodnost krojili obrtniki, objavljenem na 6. strani prejšnje številke Dolenskega lista, je prišlo do večje vsebinske napake. Na večih mestih je pomotoma govor na brežiški obrtni zadrugi, pravilno pa gre za brežiško obrtno združenje. Prizadetim se opravičujemo.

Uredništvo DL

Pridelek je obrala toča

V sevniški občini bodo po ujmi čutili še posredno škodo — Pri Gorenčevih in Sribarjevih v Rovišču

ROVIŠČE — Česa takega še nisem doživel v svojem življenju. Pihalo je zdaj z ene zdaj z druge strani, sunke viharja z dežem pa je za nameček kakšnih 20 minut spremjal še kor oreh debela toča. In zdi se mi, da je bilo to usodno tudi za naš vinograd! žalosten pripoveduje 76-letni Franc Gorenc iz Rovišča pri Studencu.

Cevrap je njegov sin Slavko poskrbel, da je 54 avro velik vinograd na Mladi gori takoj skropil z zaščitnimi sredstvi, ni nobenega upanja, da bi letos iztisnil kakšen liter. Bolj je to sicer draga, a dobra naložba za prihodnja leta, saj je treba trto, ki jo je toča močno ranila, pač začiščiti. No, ali pa so Gorenčevi to storili z ustreznim zaščitnim sredstvom, niso ravno prepričani. To pa velja tudi za njihove sosedje, tudi velike vinogradnike, ki so se v tork, dan po ka-

tastrofnimi ujimi, zbrali kot na nekakšni sedmini v lični zidanci Justinu Šribaru na Vršah.

Za letos smo „obrali“. Vprašanje pa je

seveda, kaj bo prihodnje leto ob tako stolčem vinogradov. Tod sosedje zelo lepo sodelujejo in če je kdo odsončen, si

pomagamo pri skropljenju vinograda. Sam sem že tudi skrajšal dopust, ko sem silšal, da je treba začiščiti trto in sem prihitel celo z morja. Zadnje neurje pa je

sosed, ki smo se po ujmi zbrali, posredno prestrašilo, še zlasti pa mojo hči Brigitu. Kakšnih 10 metrov od zidancice je oplazila strela. Doživila je močan

zalet, ki je zasadal Šribarovo vrat.

Če je vrat zbolel, je bil zdravilni zdravnik, ki je

zavoljil vnetoval. Toda zdravnik je zbolel,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,

da je vnetoval, da je vnetoval, da je vnetoval,</

NAGRADA V NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 26. nagradne križanke izbral NINA BARZICA iz Novega mesta in mu za nagrado dodelil najnovejšo knjigo Miška Mikelna Poročilo delovne skupine za ruiniranje države, satirično pripoved o današnjih razmerah. V knjigi je tudi pisateljev avtogram. Nagrajenec čestitamo in mu želimo prejno branje!

Rešitev današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 14. avgusta na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 29.

REŠITEV 27. KRIŽANKE

Prawilna rešitev 27 nagradne križanke je, brana v vodoravnih vrsticah, takšna: SLA, KARGO, TERIDONT, DEVETDESET, BISER, IVA, LET, MARK, JERAN, VASA, SLAD, NABOB, TL, POKER, RAS, SAT, UKANA, ANTANTA, RECIDIVĀ, LEON, TV, KARAT, IGRA.

MJS LJ

V časih nemira in splošne skrbi je kak človek bolj koristen, kolikor bolj usmerja svoje življenje in mišljenje proti duhovnim in nadosebnim rečem.

H. HESSE

Zvezda življenja je muhasta

Kaj se dogaja s Soncem? — Prezgodaj dosega vrh svojega ciklusa aktivnosti — Ogromna sončna pega in energetski ter telekomunikacijski mrki

Zima ni bila nikakršna, poletje nič drugačno. Jadransko morje cveti, nevihte so pogosteje kot običajno, v južnih predelih ZDA so nadve presenečenje prebivalci arizonskih, floridskih in teksaskih mest opazovali severni sij.

Stari ljudje znamajojo z glavami in govoroma, da se je svetovni red pomešal. Ali je res tako? Kaj pa, če se takšne spremembe dogajajo redno? Morda je nekoliko zrahlan red zakonit? In morda se odgovor na ta vprašanja skriva v zvezdi življenja, v našem Soncu.

Zares so se že letosnjega marca začele dogajati čudne reči na Soncu. Najprej se je na vzhodnem robu pojavila ogromna pega tako velika, da bi lahko šlo vanjo 70 planetov Zemljine velikosti. Gigantsko pego je ustvarilo močno magnetno polje. Astronomi so seveda zvedavo uprili svoje opazovalne naprave na ta, in ostale Sončeve površine hladnejši predel. Nato pa je prišlo še do enega pojava: v sredini sončne pege se je ojavila svetla točka, ki se je hitro širila in kmalu se je pokazalo, da gre za silovit izbruh Sončeve mase, ki je pognal v okoljni vesoljski prostor na milijarde ton snovi. Temu silovitemu izbruhu je sledila celo vrsta manjših. Vse do tega meseca astronomi beležijo po nekaj silovitih in na stotine manjših izbruhov iz tedna v tednu.

Za astronomo so ti pojavi izredno zanimivi, hkrati pa jasna znamenja, kaj se dogaja. Sonce z njimi opozarja, da prihaja v najbolj aktivno dobo svojega 11-letnega ciklusa. To je čas, ko najbolj obilno zaspava svoje bližnje planete, in seveda tudi Zemljo, z delci snovi in žarki. Posledice živahne Sončeve dejavnosti so različne. Na severnem nebu se pojavi nenavadno močan severni sij, ki se vidi tudi v južnejših predelih severne zemeljske poloble, v komunikacijskih in energetskih omrežjih prihaja do nenevadnih mrkov in izpadov energije, v nekaterih energetskih sistemih prihaja do nenevadnih reakcij. Zelo verjetno je

NAGRADNA KRIŽANKA

29



TONA	IZLOČITEV	ZNANI PERZ. PESNIK (12. STOL.)	VRSTA RASTLINSKIH CELIC	POSODA ZA TEKOČINE	SESTAVL. J. UDIF	ENOTA KNJIŽNE NAKLADE	NAPAD	KRIMILO RIM. LEGUE	GR. MIT. PODZEMELJE
BENEŠKO KOPALIŠČE					MIT. KRALJ PELAZGOV				
REZULTAT					JUNAKINJA SKETOVE POVESTI				
NEKDANI KIT VODITELJ SVEĐ. VLA-DARSKA RODBINA					VSADITEV PLAČILNO SREDSTVO				
DL	PAPEŽEGA KRONA	ZNAMKA ANGL. CIGARET	OSNOVA MNOGIH BAVIL			KONJSKI TEK ŠOLSKI REKVIZIT			
PRISTOJBINE			MUSLIM SVETIŠČE V MEKI		FENIČANSKA BOGINJA LJUBEZNI		KONICA MRAVLJA		
FIZIK NEWTON					PROSTOR ZA SHRAMJEVANJE TUR. GOSTILNA				
OČE			SILOVITA JEZA IMMANUEL KANT			JEZ DOMOVINA PREROKA ABRAHAMA			
TEŽKA JEČA						MESNI ALI MOČNATI ZAVITEK			
GOROVJE V BURMI						ZELUŠCAR			

Zvezda življenja je muhasta

Kaj se dogaja s Soncem? — Prezgodaj dosega vrh svojega ciklusa aktivnosti — Ogromna sončna pega in energetski ter telekomunikacijski mrki

tudi, da močna Sončeva aktivnost vpliva na vreme, na počutje ljudi in, kdo bi vedel, na kaj še vse.

Vsekakor je to čas, ko imajo raziskovalci nam najblizje zvezde velik dela, saj je to zanje zares lepa priložnost, da vedenje o dogajanjih na Soncu obogatijo z novimi spoznanji.

Zadnja zabeležena izrazito močna sončna aktivnost je bila leta 1989. Astronomi so zatoj pričakovali, da se bo Sonce prebudilo še leta 1991. V normalnih pogojih mina 22 let od enega vrhunca dejavnosti do drugega. Toda Sonce je, kot je videti, muhasto. Njegova redni ciklusi so povprečno sicer res dolgi 11 let, zabeleženo pa je že bilo, da so trajali tudi 17 let oziroma izrazito manj, samo 7 let.

Letošnja zgodnja prebuditve Sonca je presenetila vse strokovnjake. »Tako hitrega povečanja aktivnosti še nismo zabeležili,« pravi astronom Ron Moore. »In vse skupaj je v svoji zgodnji stopnji. Marsikaj se bo še dogodilo.«

Astronom Donald Neidig z opazovalnico v Sacramento Peaku meni, da lahko letos in v naslednjih letih pričakujemo rekordno Sončevu dejavnost. Sonce, ki sicer velja za umirjeno zvezdo srednje starosti, se bo drastično spremeni. Sedanje spremembe že napoveduje bistvene spremembe, katerim pa seveda mi ne bomo pritele in naše bližnje potomstvo tudi še ne.

Nekoliko pozno in združano so prisile na dan tudi vesti, kaj vse se je dogajalo že med marčnim izbruhom na Sončevi površini. Satelit Solar Max, ki leti na zelo oddaljeni orbiti, je prvi začutil val ultravijoličnega in rentgenskega žarčenja, ki je pljuškal s Sonca. Za nekaj minut je odpovedal. In enako se je dogodilo z drugimi sateliti, ki so za nekaj časa onemeli. Zaradi prekinjenih zvez so nekateri sateliti iztrili iz orbita. Solar Max je padel za poldrugi kilometri in ga niso več mogli spraviti više. Tajna kontrola, ki v ZDA nadzoruje vse orbitalne ob-

ekte, je prav tako za določen čas izgubila nadzor. Od 19 tisoč objektov, kolikor jih nadzoruje, se je nadzoru izmuznilo celih 11 tisoč.

Tudi na tleh je prihajalo do zapletov. Kratkovolni oddajniki so umolnili, ponekod za cel dan. Močno magnetno polje, ki se je pod vplivom udarnih valov s Sonca stvorilo v zgornjih plasteh atmosfere, je vplivalo na delovanje nekaterih povsem vsakdanjih naprav. Tako so se vrata avtomatskih garaz kar sama odpirala in zapirala. V kanadski provinci Quebec je prišlo celo do devetnega energetskega mrka.

To niti ne sme čuditi, poskušujejo astronomi. Sončev izbruh, kot se je pripril marca letos, ima v sebi toliko energije, da bi bilo mogoče z njim oskrbovati milijonsko mesto celih 200 milijonov let.

Čeprav na globalne spremembe in posledice povečane Sončeve aktivnosti ni mogoče vplivati, pa za vsakdanje drobne razmere velja, da nekaj malega lahko vsakdo naredi zase. Ob povečani dejavnosti Sonca je dobro, če drugega ne, vsaj nekaj bolj resno vzeti sicer sicer opozorila pred premočnim sončnjem, dobro je dodatno zaščititi kožo, zaščititi oči z dobrimi sončnimi očali, pokriti glavo in podobno.

MiM

(Vir: Time)

Brisanje zgodovinskega spomina je obsoda na smrt slehernega družbenega sistema.

F. BUČAR

Mladost je tako neizrečno rahločutna v svojem nezupanju samo vase.

V. BARTOL

»Skrivnež« leti

Najdražje vojaško letalo je poletelo — Nevidno za radar

Ameriško leteče čudo, o katerem se je dolgo vedelo le to, da bo silno dragoo, ni več čudo in ni več zavito v tako neprisorno tančico skrivnosti. Marsikaj se je o velikem novem bombniku že prej razvedelo, predno so ga pred dobrim m. secem dni pokazali novinarjem iz vsega sveta, ki so lahko videli in fotografirali le od spredaj. Zdaj tehnološko vojaško čudo že tudi leti. Proti koncu prejšnjega meseca se je prvič odlepilo od tal in letališča Palmdale v Kaliforniji puščavi poletelo v nebo.

Bombnik nosi uradno ime B 2, v javnosti pa je bolj poznan pod imenom Stealth (skrivnost, prikritost), ki zgovorovo izdaja njegovo najbolj dragoceno lastnost in namembnost. Letalo naj bi bilo nameč skrito in nevidno za radarje ter tako sposobno prodreti globoko v nasprotnikovo ozemlje. Predvsem temu namenu je podrejena konstrukcija letala. Narejeno iz novih sintetičnih snovi, trup in motorji so, kolikor je mogoče, skriti v elegantičnih krilih, tako da daje zunanjega podobno letala vtič, kot da gre za nekakšen leteči bumerang.

In sicer B 2 je najdražje letalo na svetu, saj je njegova cena po nekaterih ocenah več kot pol milijarde dolarjev, po novejših ocenah pa je letalo še draže. Če bo sicer manjša, bo vsak stealthom frčala po zraku kar celo milijarda. Z drugimi besedami povedano, letalo je vredno toliko zlata, kolikor tehta.

Kruh za vse

Strokovnjaki, ki delajo za Zdržene narode, so odkrili način, kako peči kruh brez žitnih pripomočkov. Odkrite, kakor je na videz skromno in preprosto, pa veliko objublja, saj zbuja upanja, da bo za lačno človeštvo v revnih predelih sveta nekaj več domačega kruha in da ne bodo več tako zelo odvisno od uvoza žitaric. Morda bo to spodbudilo večje pridelovanje lokalnih poljščin, ki so jih v mnogih nerazvitenih državah povsem opustili, a so primerne za pridelavo moke.

Vsa skravnost je v odkritju načina, kako pripraviti v peki kruha pomembna predvsem zaradi tega, ker zadržuje v testu pline, ki nastanejo s fermentacijo dodanega kvasa. Kruh, ki ima zračne luknjice lepo razporejene po vsej masi, pa je seveda tisto, kar pšenični kruh postavlja daleč pred vse druge. Doslej so za pripravo kruha iz drugih mokrščev zelenjav zmanjšali vseh mogočih mokrščev, čeprav je bilo mogoče z njimi zarezati kruh. Poslej bo mogoče tudi samo iz koruzne ali kakšne druge moke praviti enako rahel kruh.

Kanadski znanstvenik Morton Satin je odkril, da so koruzna in nekaterje druge nepršenice moke po krajšem kuhanju primerne za peko rahlega kruha.

Nekaj hišic naprej je zagnjenih v tišino. Domaci so še na polju ali kje drugje, dan je prekratek za vsa opravila. Jesen na deželi je naporen čas.

Za vasjo bleja izpuščena ovca; zala je, mračak jo je preplašil, sama ne najde domačega hleva in nikogar ni, da bi jo odpeljal domov.

Prizgala se je javna razsvetjava. Hišice, iz katerih je vrela topla svetloba, polna domačnosti in topline, so postale manj intimne. A to ne moti odražajočih fantov, ki so že zbrani na zgornjem koncu vasi. Obognj kramljo, se smejijo; tuje so jim brige sveta, pomembno je samo to, kar se dogaja na večer. Taka je mladost. Nekaj otročevje se podi okoli. Radi bi se vključili v družbo odražajočih, pa nekako ne gre.

Na koncu vasi se beli stara cerkvica.

Pozno je, ko se vračam nazaj skozi vas. Le tu in tam še gori luč v hišah. Živiljenje se je ugreznilo v spanje in počitek. Rezek glas divjih gosi reže v tišino neba, okrašenega z množino zvezd in koščkom meseca na južni strani. Ptice se že selijo na jug.

Tišina. Vas se je pogrenila v spanje, trudna in polna jesenskih plodov, sadov žuljev pridnih malih ljudi.

Kako jubum ta mali svet v kotanji med roškim in dolenskim pogorjem, ta delovni ritem, te pridne, skrbne ljudi. In kako jubum zlato, bogato jesen, to podobo samih, podobno našega živiljenja, ta čas, ko zore naše setve, čas umirivite in spominov, to zlato dolensko jesen...

J. S.

Z ultra zvokom v mikro svet

Zvočni mikroskopi za opazovanje reakcij živih celic — Tisočkrat večja razločljivost — Slika z računalnikom

Sonar — po našem bi izraz lahko prevedli kot zvokogled — so prvi uporabljali vojaki, in sicer že v zadnjem svetovni vojni. V mirnem času je izum našel pot v miroljubnemu uporabo in se tehnoško še izpopolnil. Danes igrajo izpopolnjene sistemi sonarja, najrazličnejše ultrazvočne naprave, zelo pomembno vlogo v medicini in v mnogih bolnišnicah jih uporabljajo kot dragoceno diagnostično orodje. Še bolj izpopolnjena različica sonarja pa ta čas doživlja pravi bum v raziskovalnih laboratorijsih. S pomočjo zvoka in sodobnih naprav raziskovalci lahko pogledajo v celico in tako prihajajo do novih koristnih spoznanj.

Gre za tako imenovani akustični mikroskop. Prvi so ga izdelali in uporabili Japonci, vendar so naprave najprej uporabljali le v industrijski proizvodnji za nadzor mikroelektronskih elementov. Zdaj si je tehnoška novost utrila pot tudi v raziskovalne laboratorije in v njih doživeljala nekaj pomembnih sprememb, predvsem pa je postala izredno uporabno orodje.

Ultrazvočni mikroskop je povezan s klasičnim optičnim mikroskopom, ki služi le za natančno usmeritev, nato pa izbrano območje obseujejo z zvočnimi valovi, katerih frekvencija je zunaj slušnosti človekovega slaha. Obdobje zvokov beleži zmogljiv računalnik in razliko v obdobjih pretvarja v računalniško sliko.

S pomočjo ultra zvočnega mikroskopa je mogoče videti stvari, ki so velike vsega milijoninko metra. To je tisočkrat večja ločljivost, kot jo imajo ostale medicinske ultrazvočne naprave, mogoča pa je predvsem zato, ker

Trener za pasom

**dežurni
poročajo**

OB RADIOKASETOFON — V noči na 30. juliju je neznan storilec vzlomil v osebni avtomobil na Tanči Gori, last 22-letnega Petra Štuklja iz Pugleda. Storilec je iz vozila odnesel radiokasetofon, vreden vsaj 2 milijona dinarjev.

GENJ NA AVTOBOMILU — 27-letni Andrej Grm s Trate pri Kočevju seje 26. julija peljal z osebnim avtom Mihe Brezniku iz Hudej po lokalni cesti iz Trebnjega proti Račnemu selu. V naselju Pekel sta nenadoma opazila dim, ki se je valil iz pod pokrova motorja, zato je Grm vozilo ustavil. Ogenj je uničil vso električno instalacijo, poleg tega pa še vse plastične in gumijaste dele na motorju. Skode je vsaj 500.000 din.

GROZIL Z UMOROM — 29. julija okoli 22. ure je prišel na dom Jožef M. v Vinjem Vrhu vjenjeni Stanislav K. iz Novega mesta ter se napotil v spalnico 28-letne Martine M. Na prsi ji je naslonil pistolet in ji pricel groziti, da jo bo ubil, če se ne vrne k njemu. Vpiti je prebušilo domače, ki so Stanislava pomirili, za dokončno pomiritev pa so poskrbeli novomeški miličniki. Zoper Stanislava K. bo podana kazenska ovadba.

VLOM V KIOSK — V noči na 28. juliju je nekdo vzlomil v kiosk ljubljanskega TTG na železniški postaji Center v Novem mestu in iz njega vzel 1.4.000 din ter tri zavitke cigaret. Skode je za 500 tisočakov.

PRETEPAL JE SESTRI — Novomeški miličniki so 25. julija pridržali do iztegnitve 21-letnega Jožeta A. iz Stopič. Mladenci je doma pretepal sestri, se prepričal v materjo in ocetom, napolnil pa vsem zagrozil, da jih bo pobil. Zakaj, bo razložil sodniku za prekrške.

NAŠLI BOMBI

ČRNOMELJ — Miličniki iz Črnomlja so bili 25. julija obveščeni o najdih dveh ročnih bomb starejšega izvora. Našli so ju delavci GG Črnomelj med rednimi čiščenjem gozdov na območju Srdogore. Bombi — kasneje je ugovoljeno, da gre za paradažarici, izdelani leta 1943 — sta bili vnaščeni v smrekove korenine. Pirotehnik je že poskrbel za njuno uničenje.

PODLEGLA RANAM

NOVO MESTO — Iz novomeške bolnišnice je prišlo 26. julija sporočilo, da je hudim poškodbam, ki jih je dobila v prometni nesreči 14. julija v Dragi, podlegla 56-letna Dragica Gligorijević iz Novega Sada.

Vlomilci piyejo le belo vino

V nekaj dneh kar osem vlomov v zidanice — Oškodovani lastniki na Velikem Slatniku in Orehku — V Lendavi prijeta osušljence Jože U. in D. K.

NOVO MESTO — Minuli teden se je kar nekaj vikendarjev iz okolice Novega mesta potožilo miličnikom, da je njihove zidanice obiskal vlomilec. Najbolj so bili ogroženi objekti v okolici Velikega Slatnika in Hrušice ter Orehka, povzročena skoda pa ne ravnino majhna.

Karel Šephar je odnesel najceneje. Iz zidanice v Srebrotniku med Slatnikom in Hrušico mu je vlomilec, potem ko si je objekt dodobra ogledal, odnesel le droben spominik — leseno stiskalnico. Toliko, da se ni trudil zamenjati. Drugače je bilo v vlomih v zidanice Miloša Kovačiča, Franca Avsca in Rudija Ivaniča na Velikem Slatniku. Storilec je v zidanice v vseh omenjenih primerih prisel skoz okno, Milano Kovačiču pa je odnesel daljnogled, dva plinska kuhalnika, nož, baterije, roštilj in dve zavitki prave kave, tako da je skodo za le 2,5 milijona dinarjev. Franci Avsec je ob pregledu svojega objekta ugotovil le, da manjka samolepilni trak, ki ga je vlomilec kasneje uporabil ob vlomu v Ivaničevi zidanici. Slednjemu je odnesel zračno puško z okoli 100 diabol, več

Z zakonom nad črno bero

V Jugoslaviji že 800 tisoč prometnih nesreč — Desetkrat više kazni — Kdaj nov republiški zakon?

V času, ko po Jugoslaviji teče zvezna akcija »Minus 10 odstotkov«, so se v javnosti pojavile pošastne številke, daje bilo v prvi polovici leta 1984 leta na naših cestah 794.000 nesreč, samo v Sloveniji je na voziščih umrlo preko 260 ljudi. O teh podatkih je bil pred dnevi govor celo na sestanku zvezne konference SZDL, od koder je prisel sicer splošno znano ugotovitev, da so takšne morije krivi tudi preblagi zakoni. Nič čudnega, če zvezni sekretariat za promet in zvezne napoveduje ostrejšo kaznovočno politiko, vendar ne pred koncem oktobra, nove kazni naj bi bile vsaj desetkrat više od dosedanjih.

Nekako v senci teh »groženj«, ki pa jih bo inflacija zagotovo primerno omilila, se tudi v Sloveniji ta čas pripravljamo na sprejem novega republiškega zakona o temeljnih varnostnih cestnega prometa. Sedanji je bil sprejet pred sedmimi leti, dopolnjen pa potem v letih 1984 in 1986. Osnovno vodilo pripravljalcev novega zakona je zagotovitev večje prometne varnosti, v prvi vrsti naj bi prinesel nekaj dodatnih možnosti za ukrepanje proti kršil-

cem predpisov. In katere so predvidene novosti?

Tako naj bi bili poslej starši dolžni zagotoviti svojim otrokom na poti v vrtec ali malo šolo varstvo osebe, starejše od 14 let. Nadalje je z vozili, ki so označena s preizkusnimi tablicami, prepovedan prevoz sopotnikov, ob vozniku je lahko v vozilu le ena oseba. Nadalje je predlagano, naj bi na sedežu za prevoz drugih oseb na traktorju ne bila dovoljena prevzeti otrok, mlajših od 12 let. Prav tako po novem voznik na motornem kolesu ne bo smel prevzeti nevarnega orodja, na primer kose ali vili. Podobnih predvidenih novosti je še nekaj, ena zanimivejših je tudi, da bodo lastniki motornih vozil poslej obdržali iste registrske tablice tudi ob zamenjavi prevoznega sredstva. Seveda če bodo to žeeli. Za konec le še dva predloga: miličnikom bo poslej omogočeno, da vinjenim osebam nadaljnjo vožnjo preprečijo z odvzemom ključev za zagon motorja, vozničko koleso z motorjem pa čaka nova določba, po katerem bodo poslej morali imeti sklenjeno obvezno zavarovanje za škodo, povzročeno drugim.

B. B.

POPRAVEK

Pod naslovom »Na Otočcu tudi tablice« smo v prejšnjih številki Dolenjskega lista objavili nasvet vozniškom, naj v primerni času zaradi dela na terenu nihče ne javi, na telefonski poziv, prijavijo sporocilo na bližnji Petrov bencinski servis. Pri tem smo navedli telefonsko številko, ki pa je last prav ototske baze AMZ, medtem ko je telefonska številka sosednjega bencinskega črpalka Petrola 85-113.

VLAK IZTIRIL

NOVO MESTO — Kar za okoli 100 milijonov dinarjev skode je nastalo ob iztirjenju vlaka, do katerega je prišlo 25. julija ob 6.37 na glavni železniški postaji v Novem mestu. Strojevodja Jože Novak je tisto jutro premikal prazen potniški vlak proti kretniški postaji v smeri Kandije, pri signalu pa je kompozicijo ustavil z namenom, da jo zapelj v mehanično delavnico. Kretničar Gorčin Mihič je pri tem predčasno sprostil kretnico, zaradi česar se je vagon št. 813-040 iztiril. Promet na navedenem tiru med Ljubljano in Belo Krajino je bil zaradi nesreče zaprt do 10. ure.

VLOMI V AVTOMOBILE

ČRNOMELJ — Belokranjski miličniki so bili 28. julija obveščeni o nekaj vložilih v osebni avtomobile, ki so bili parkirani po črnomaljskih ulicah. Branko Glaser in Peter Keber, zgornica iz Švice, sta svoji vozili pustila na Čardku. Glaser je bil ob 4.800.000 din gotovine, spravljene v predalju, Keber pa ob okrasno letev, medtem ko v notranjost vložilcu ni uspel priti. Novosadčanki Sofiji Janzen iz vložila ni izginil nesčesar, enako kot ne Črnomaljčanki Anici Mihelič. Z vložom sta oškodovani vsaka za milijon dinarjev.

PO DOLENJSKI DEZELI

• Kar okoli sto delavcev straškega Novolesa je 25. julija po popoldanski malici dobila hujše prebavne motnje, katerih najizrazitejša oblika se je pojavila v vrstah pred stranšči. Ker so se tovrstne težave nadaljevale tudi na slednjem dan, je vso zadevo vzela v roke sanitarna inšpektorica. Vzela je vzorce hrane, že sedaj pa je moč z gospodstvo reči, da je šlo za zastupitev s hrano. Tistega popoldneva so bili za malico kuhanje govedina, dušeno meso in kuhan krompir. Tlačenke na jedilniku ni bilo.

• Jože Fink s Sel pri Straži je 27. julija z ogromnim glasom sporočil miličnikom, da mu je nekdo nekaj ur po prej širal po odklenjeni stanovanjski hiši in tam iz omare vzel nič več in ni manj kot 11 milijonov dinarjev. Miličniki so denarju bojda že na sledi, nanjo jih je pripeljal podatek, da se je tistega dne po vasi potikal skupina Romov.

• Na zimo je potreben misliš že poteti, si je rekel nekdo in kovinske ute, velike 4 krat 5 metrov, ki je last KS Regrava, odvил elektromotor, ki je poganjal krajenvo vlečnico. Elektromotor in zmikavt sta izginila neznan kam, storilcu pa naknadno sporočamo, da je vrednost ukradene naprave okrogih 5 milijonov dinarjev. Če bo elektromotor prodajal jeseni, bo najbolje, da ceno spremeni v trdnejšo valuto.

DOLŽ — Sportno društvo Dolž organizira v nedeljo, 23. maja, turnir v malem nogometu. Prijavnina znaša 200 tisočakov, žrebanje parov pa bo v petek, 21. julija, ob 20. uri v osnovni šoli na Dolžu.

POKAL BORCEV
ROKAVCU

MALI NOGOMET

Primcu rekord in srebro

Nov dolenjski rekord Igorja Primca v metu disk — Edina medalja dolenjskih atletov na DP v Varaždinu

VARAŽDIN — Za razliko od nekaterih prejšnjih državnih atletičnih prvenstev je letosno, že 45. po vrsti, ki je bilo v Varaždinu, prineslo slovenskemu zastopstvu dobro bero, med to je bil tudi dolenjski dežek doka opazen. Največ po zaslugu Igorja Primca, atleta novomeške Iske Tenel, ki je na Dolenjsko prinesel tudi edino medalo, srebro v metu disku.

Igor Primc je v Varaždinu, kjer bo letos tudi evropsko mladinsko prvenstvo, orodje začul kar 56,90 metra daleč, kar je bil dovolj za drugo mesto. Za zmagovalcem Mustapićem je zaostal 3,64 metra, ob tem pa velja omeniti, da je to dosegel najboljši Primčev dosežek; svoj osebni rekord je izboljšal za dober meter. Verjetno ni odevč dodati, da pomeni tudi tudi dolenjski rekord v metu disku. In ko smo že pri novomeških atletih, omenimo še smolo obetavnega tekala Kajtazoviča, kandidata za nastop v dresu z državnim grbom na evropskem mladinskem prvenstvu v Varaždinu. V polfinalu teka na 800 metrov se mu je namreč obnovila stara poškodba noge, tako da je sedaj močno

vprašljiv morebiten Kajtazovičev nastop v Varaždinu.

Med ostalimi dolenjskimi dosežki omenimo na prvenstvu mestu Brežičanka Vladimira Lopatič, ki je v skoku v daljino dosegla imenitnih 605 cm in zasedla četrto mesto, med bronjo je ločilo le 6 centimetrov. V skoku v višino je Lopatičeva prav tako dosegla zelo dober rezultat 182 cm, kar pa je bilo dovolj za peto mesto. Trije centimetri več je pripeljal celo dobo za srebro. Uspešno je tokrat v Varaždinu nastopil tudi njegov klubski kolega Kevko, ki je bil v metu kladiva šesti s 55,30 metra. Omeniti moramo tudi Milana Šimuniča, atleta iz Dolenjskih Toplic, ki nastopa na IBL Olimpija. V trošku je dosegel letos najboljši rezultat v Sloveniji; 15,88 metra je bil dovolj za četrto mesto. Bron mu je ušel za vsega 2 centimetra. V tolažbo mu je lahko podatek, da je to za njegova leta vsekakor več kot odličen rezultat.

Prišli zadnji, a zmagali

Še nekaj o sijajnem uspehu mladih ribniških rokometašev v Sarajevu — Nadigrali nasprotnike

RIBNICA — Na kratko smo že poročali o imenitnem uspehu mladih ribniških rokometašev, ki so na nedavnem kadetskem državnem prvenstvu v sarajevski Skenderiji preprljivo osvojili naslov državnega prvaka. Za osvežitev spomina povejmo, da so mladi igralci Inles Rika zlahka zmagali že na republiškem finalnem turnirju, nato pa vse sile zastavili za dober nastop v Sarajevu. Uspeh ni izostal. Čeprav so v Sarajevu prispeli le uro pred prvim srečanjem, so »lesari« povsem nadigrali Crveno zvezdo, nato pa v enakem slogu nadaljevali vse do finala.

Sponnimo se, da so Ribnicanj v odličnem srečanju s kar 24:12 premagali ekipo Sloga Bosnarevo iz Doboja, premoč ribniških rokometašev na tem turnirju pa potruje podatek, da so imeli v svoji vrstah tudi najboljšega igralca in vratarja prvenstva. Laskava naslova sta si priznala Tomaž Tomšič in Beno Lapajne. Ob njiju so v Skenderiji igrali še: Aleš Škaper, Dejan Mrvar, Amrič Abram, Leon Jakšić, Andrej Mihelič, Peter Lesar, Dejan Škulj, Janez Marolt, Goran Djokić, Zoran Golež in Matjaž Pogorelec. Mlado ekipo je vodil Zenko Mikulin, trener s kopico medalj, osvojenih z mladinskimi, pionirskimi in kadetskimi selekcijami. Takole dejal pa vrniti v Ribnico:

»V Sarajevu smo prekosiли sami sebe, igrali smo zelo in požrtvovalno, za vse smo bili veliko presenečenje. Še posebej mi je kot trenerju prijetno, da se je po naši zaslugi v Sarajevu razvedelo za Ribnico, kjer se igra vrhunski rokomet.«

Dodajmo, da so državne pravke spredeli tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij Ribnice, v spomin na uspeh pa so jim podeličili ročne ure in denarne nagrade v znesku po 800.000 din.

M. GLAVONJIĆ



DRŽAVNI PRVAKI — Kadeti ribniškega Inesa, letosni državni prvaki v rokometu — stojijo z leve: trener Mikulin, Mihelič, Lesar, Poje, Škulj, Djokić, Pogorelec, Marolt, Tomšič, Lapajne; čeplje: Mrvar, Bolha, Golež, Jakšić, Abram, Pajnić, Škaper.

MALI NOGOMET

DOLŽ — Sportno društvo Dolž organizira v nedeljo, 23. maja, turnir v malem nogometu. Prijavnina znaša 200 tisočakov, žrebanje parov pa bo v petek, 21. julija, ob 20. uri v osnovni šoli na Dolžu.

Deset let športnega društva Butoraj

Velik jubilej za majhno
vaško društvo

ZMAGA POVŠETA

SEVNICA — Redni mesečni hitropotezni šahovski turnir ŠK Milan Majcen za mesec julij je dobil Povše, ki je zbral 10 točk, sledijo pa: Derstvenšek 9, Lazić 8, Šorli 7 itd. V skupnem seštevku vodi Povše s 67 točkami pred Kranjem 44, Lazićem 39 itd.

J. B.

Na SP štirje Krkaši?

Med kandidati za nastop na svetovnem prvenstvu Glivar, Papež, Šebenik in Robič — V Kranju presečenje

KRANJ — Ena zadnjih preizkušenj najboljših jugoslovenskih kolesarjev pred odhodom na svetovno prvenstvo v francoski Chambery, dirka za Veliko nagrado Krana, ni prinesla kaj dosti novega.

Zvezni selektor Cvikto Bilič tako ostaja pri svojem seznamu kandidatov: Bonča, Glivar, Premužič, Polanc in Penko za posamečno vožnjo ter Papež, Šebenik, Robič, Ugnenovič, Pintarič, Pagon za ekipo.

Novomeško KD Krka ima v igri za svetovno prvenstvo torej kar štiri imena, od katerih imajo tri vozovnicino za Francijo Že v žepu, Robič pa si jo bo moral še pridobil.

Kranjska

ZASEBNA DELNIŠKA TOVARNA, V KATERI SE JE MOČ MARSIKAJ NAUČITI

Na zdihovsko podružnično šolo osovnike šole »Ivan Goran-Kovačić« v Severinu na Kolpi je šolski odbor 2. novembra 1952 pritrdir ploščo, na kateri je zapisano: »Ta šola je zgrajena v čast VI. kongresa KPJ, v uporabo pa je predana na dan kongresa. Zgrajena je bila z lastnimi delom ljudi in s pomočjo ljudske oblasti in nači služi v čast in slavo vsem, ki so se zavzemali, da je postavljena ta čudovita stavba.« Nadzorni leta pa se je ob pogledu na šolsko poslopje, ki je bilo prazno in je propadalo, gotovo vsak z veseljem odrekel časti in slavi, omenjenima na plošči. In ker je težko zbrati že denar za vzdrževanje šol, ki služijo svojemu namenu, kaj šele, da bi obnavljali tiste, v katerih učenci žog dolgo ne zahajajo več, bi gotovo tudi to šolsko poslopje v malem kraju na obrobu Hrvaške 7 kilometrov od Vinice še naprej propadalo, če ga letošnjo pomlad ne bi resila Jože Starčinič s Prelekom in Ivan Keser iz Črnomlja. Ko sta se odločila za zasebno tekstilno tovarno Starke in izbrala zanj prostore v propadajoči podružnični šoli na Zdihovu, sta želela s tem pomagati tudi nerazvitemu hrvatskemu obrobu, saj je njuna tovarna edini proizvodni obrat v severinski krajevni skupnosti.

ZASEBNIŠTVO KOT IZZIV

Kaj je pravzaprav privredno mlada in uspešna moža, da sta se odločila začeti na svoje? Jože Starčinič je bil namreč do začetka maja, ko je stekla proizvodnja na Zdihovu, direktor Novoteksovega tozda Konfekcija v Vinici, Ivan Keser pa vodja proizvodnje v tem tozdu.



Jože Starčinič: »Skupno zasebnino gradiva s Keserjem na medseboj nem zaupanju.«

Odločitev, da postaneta delničarja, pa je padla komaj štiri meseca prej. »Vzrok je za takšno najino odločitev je bilo več 10 let sveta v Novoteksu, to pa je že čas, ko se človek naveliča določenega delavnega okolja, prišlo pa je tudi do nekaterih razhajanj v miselnosti. Misili so, da ne moreva biti na najih delovnih mestih tako kreativna, kot bi želela, tudi zaradi dislociranosti Novoteksovega tozda. Novo pot, po kateri sva krenila potem, ko sva po pogovoru z zahodnem živim spoznala, da si bo z delom zanj poleg naju lahko služil kruh še nekaj živil, pa sva vzel kot velik izvir,« pove Starčinič. Priznata, da sta iz Novoteksa odnesla veliko izkušnjo in znanja, da pa sta vanj tudi vložila zvrhano mero dela in truda, zato jima ni vseeno, kakšna bo prihodnost nekdanjega »njunega« tozda.

Cepraz v velikim izkušnjami v tekstilni industriji, pa sta, kar se tiče malega

ČAS JE DENAR

Lastnika tovarne Starke se vsak dan vozita iz Slovenije v službo na Hrvaško, kar je za tiste kraje nekoliko čudno glede na to, da veliko delavk hodi po zasluzek iz Hrvaške v Vinico, delavci pa še veliko daje, vse do Črnomlja. »Podružnična šola na Zdihovu je bilo prvo poslopje, ki nama je ustrezovalo, zato nisva več iskala naprej. To, da stoji na Hrvaškem, ni nikakršna prednost, saj zaradi tega nimava nobenih ugodnosti. Pohvaliti pa vseeno velja odgovorne v vrbovski občini, ki zelo podpirajo zasebno inicijativu, pomagajo, če je potrebno, seveda pa ne varčujejo tudi s sankcijami, če je kaj narobe. Teh kazni še nismo okusili in upava, da jih tudi ne bomo, cepraz smo šele na začetku poti in se vsi skupaj še učimo,« pravita.

Da brez začetnih težav ne gre, se zavedajo in so sprejele z razumevanjem tudi delavke. Kot je povedala v njihovem imenu likarica Marica Ribič z Zdihovega, pa nikoli niso podvomile, da bi tovarna, cepraz je za jugoslovenske razmere nekaj novega, propadla. »POMEMBNO je, da zaupamo Keserju in Starčiniču. Oba poznamo že iz Novoteksa, kjer sem delala pet let, a sem moral pred šestimi leti zaradi majhnih otrok delo pustiti. Zame je prišla tovar-

gospodarstva, začela povsem neizkušena. Ne v Keserjevi ne v Starčiničevi družini ni bilo obrtniške tradicije, zato tudi nista imela predhodnega kapitala, a tudi njun skupni začetni kapital je bil skromen, toliko pomembnejša in bolj dobrodošla pa je bila zato pomoč prijateljev in poslovnih partnerjev. »Nikoli pa nisva bila idealista, zelenca, ki bi začela na horuk, potem pa omagala že na začetku ali na pol poti. Še v Novoteksu sva na vsakem koraku spoznala, da je konkurenca v tekstilni industriji velika in da to proizvodnji spremila kup problemov, ki se jim tudi midva ne bova mogla izogniti, ampak bova prisiljena živeti z njimi. Začela pa sva s tem, kar je najbolj zanesljivo in kar počne večina jugoslovenskih konfekcionarjev: z lohn poslom, torej da prodaja tujemu kupcu le naše delo. Povpraševanje tujcev po takšnem delu je v Jugoslaviji veliko, meniva pa, da so prav tu možnosti za dobre proizvajalce. Seveda pa ne namerava ostati za vse večne čase zgolj pri lohnu. S tem si ustvarjava le temelje, na katerih bova gradila pozneje,« razmišlja o prihodnosti Starčinič.

Keserjeva in Starčiničeva tovarna, ki je ena prvih, če ne celo prva na Hrvaškem in med prvimi v Jugoslaviji v zasebnih rokah, ki opravlja lohn posel serijsko, sedaj izvozi v ZRN 90 odst. proizvodnje. Gre za delovne obleke, seveda pa v Starkeju šivajo vso konfekcijo, njihova prednost pa je, da so izredno hitro prilagodljivi, da jih niso odveč tudi zelo majhne serije, skratka, da ne pozna besede »ne«. Trenutno imajo v ZRN sicer samo enega kupca, a se že dogovarjajo še z nekaterimi drugimi. Cepraz imajo dela za tuj trg več kot preveč, pa to ne pomeni, da bodo zanemarili domače kupce. Najprej bi šivali za butike, ko pa bi si nabrali dovolj izkušenj, bi poskusili z lastnim programom. »Sedaj še tipljeva, iščeva, s čim bi se najbolj prilagodila trgu, bila najbolj konkurenčna, po čem je največje povpraševanje. Eden od načinov raziskave trga je tudi stojnica, ki sva jo pred nedavnim postavila v Severinu, kjer se ustavi polovica potnikov, ki potujejo med Zagrebom in Reko. Od stojnice sicer ne pričakujevelikega dobička, bo pa za naju predvsem pokazatelj trga,« razlagata Starčinič in Keser.

Marica Ribič: »Delavke smo z delom in plačilom v tovarni zelo zadovoljne.«

meseč vsaj 400 mark, v dinarski vrednosti seveda. Temu so sedaj že približali, vsekakor pa so zasluzki boljši kot na primer v viniškem Novoteku. Čepraz marsikdo razume besedo zasebnik kot psevdonim za izkorisčevalca, pa v Starkeju ni izkorisčanja. Lastnika imata z delavkami ciste račune in jih pohvalita, da dosegajo dobre norme, z nekoliko boljšimi stroji pa bi bile kos celo nemškim normam. Zato sedaj prva naložba, ki bo sledila tisti v zidove, ki je spomladni veljala 100 milijonov dinarjev in naložbi v nekaj strojeh, zoperen na menjena strojem. »Seveda pa nis vse le v dobrih strojih. Pomembno je tudi, kako čim bolj izkoristiti čas, kajti čas je denar. Ker nas je malo, se lahko z Ivanom posvetiva vsaki delavki in vsakemu nenečemu gibu pri šivanju posebej, da bi bilo delo čim bolj enostavno in čas racionalno izkorisčen. Priznati moram, da so delavke zelo pridne, prizadene in rade ostanejo na delovnem mestu tudi 10 minut dlje, če je to potrebno, kot pa da bi začele pospravljati že 10 minut pred 14. uro, kakor je marsikdaj v navadi v zdrženem delu. Naše delavke že vedo, zakaj tako,« pravi Starčinič. Tudi tiste, ki skoraj vsak dan povrašujejo po zaposlitvi v Starkeju, gotovo vedo, zakaj. Sedaj je v tej tovarni zaposlenih 8 delavk, načrtujejo, da bi jih zaposlili še 6, povpraševanje po delu pa je tako veliko, da bi Starčinič in Keser lahko hkrati napolnila srednje veliko tovarno.

KOMPANIJA, KJER PES NE BO CRKNIL

Pregovor, da v kompaniji še pes crkne, v zdihovski tovarni gotovo ne bo obvezjal. Keser in Starčinič pravita, da sta delničarja, ki pol vlagata in pol delita. Dobro se razumeta, delata oba enako, predvsem pa veliko in prav v delu je za njiju največje zaupanje, na katerem gradita vse ostalo. »Da si zaupava, nama zadostuje, poleg tega naju zavezujte le še en sam papir. To je za nju dovolj, kajti pretiram dogovori in sporazumi nas zoperlejvo v našo ljubo administracijo.« Prav z administracijo pa so v Starkeju želeli narediti konec. Režije tako rekoč ni, saj vratarja ne potrebujejo, počistijo delavke same, nujno

potrebona pisarniška dela pa solastnika opravita ob svojem delu v tovarni. Tudi sama namreč krojita in šivata. »Nekateri stvari, ki jih nisem mogel dojeti v združenem delu, spoznam sedaj. Da je administracije pri nas občutno preveč, ve že vsak ptiček na veji, toda za tri četrtine prekomerne režije so krivi naši zakoni. Če tega ne bi bilo, bi lahko občutno zmanjšali stroške in s tem tudi cene izdelkov,« pove Starčinič in svojo pripoved podkrepi s podatkom, da so njihovi izdelki na prej omremenjeni stojinci v Severinu za okrog tretjino cenejši kot v prodajalnah. Prizna pa, da ima tudi njihov kolektiv nekaj povsem nepotrebnih stroškov.

Ko Jože Starčinič primerja vodenje Novoteksovega tozda v Vinici, kamor mu, ko želi kaj primerjati, vedno uhaja, misli, s sedanjim delom, slednjega ne more prevhaliti. »Prejšnje delo je bilo zame bolj garaško, doživljaj sem večje psihične pritiske, tukaj pa delam sproščeno. V Novoteksu sem bil odgovoren družbi, tukaj sam sebi. V organizaciji združenega dela mora direktor, če hoče, da vse teče tako, kot mora, prebiti veden, a za to navadno niti ni plačan. V zasebni tovarni marsikdaj ostanem popoldne, da to počnem zaradi sebe, čeprav ima tudi družba od tega koristi. Ne čudim se torej, če na razpisne direktorjev ni prijav. Tisti, ki se odločijo za takšno delovno mesto, pa naj hitro spoznajo, da so preobremenjeni z marsičim, kar ne sodi povsem v obseg njihovega poklicnega dela. Marsikdaj pa jih zmanjka časa za proizvodnjo, kjer se ustvarja kruh. Jaz pa prav v proizvodnji najdem največ miru in sprostitev. Ko sem utrujen od službenih poti, se usedem za stroj in ves dan šivam. To je zame največji počitek,« niza Starčinič.

Cepraz nekateri, predvsem pa nepoznavalci razmer, pripisujejo zasebnosti marsikdaj, kar naj bi škodovalo naši državi, samoupravni ureditvi in še čemu, pa se ob pogovoru s človekom, ki se je odločil za zasebno tovarno, kaj hitro pokaže, kako napačno je takšno natolčevanje. Prepoznamo smo se začeli zavedati, da lahko le takšna organiziranost reši zavoženo Jugoslavijo, in lahko bi bili le srečni, če bi bilo na Dolenjskem več



Ivan Keser: »Vsi natančno vemo, kakšne so naše pravice, predvsem pa dolžnosti.«

takšnih, kot sta Belokranjca Starčinič in Keser. Onadva sta se sicer odločila postaviti svojo tovarno na Hrvaškem in s tem priskrbeli kruh nekaj brezposelnim domačinkam, vprašati pa se velja, ali smo v Sloveniji storili vse, da ne bi po njihovih stopinjah odhalili čez Kolpo tudi drugi. Zasebnih pobud pri nas nameri ne manjka, žal pa za njihov razvoj ne zadostujejo le besede in obljube. M. BEZEK-JAKŠE



RAZISKAVA TRGA — Med načrti lastnikov zdihovske zasebne tovarne je tudi lastni program oblačil za domače kupce. Seveda pa je potrebno trg najprej raziskati, še potem ponuditi tisto, kar je največje zanimanje. Ena od oblik »tipanja« po tržišču je tudi stojnica, ki so jo postavili v Severinu in ob kateri se je, cepraz stoji tam še nekaj dni, ustavilo veliko turistov, ki potujejo proti Reki. Bo morda že prihodnje leto ta stojnica prerasla v pravo prodajalno?

Zavarovalna skupnost TRIGLAV Posavska območna skupnost Krško Trg Matije Gubca 3, Krško

organizira v petek, 11. 8. 1989, ob 13. uri, na Rostoharjevi 62 (delavnica), Krško prodajo naslednjih poškodovanih vozil:

1. IMV R-4

letnik 1988, prevoženih 7800 km, izklicna cena 20.000.000 din Kupec plača prometni davek.

2. BMW 320 i

letnik 1987, prevoženih 6511 km, izklicna cena 105.000.000 din

Ogled vozil bo istega dne od 11. do 12. ure na kraju licitacije. Kavcijo v višini 10% od izklicne cene je treba plačati do pričetka licitacije. Prodaja poteka po načelu »ogledano—kupljeno«. Kasnejše reklamacije se ne upoštevajo.

437/31

SKUPNA SLUŽBA SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI DRUZBENIH DEJAVNOSTI NOVO MESTO

RAZPISUJE

prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

STROKOVNO-TAJNIŠKA OPRAVILA ZA OBČINSKO ZDRAVSTVENO SKUPNOST NOVO MESTO

Pogoji:

- visoka ali višja izobrazba ekonomsko ali družboslovne usmeritve,
- 3 oz. 5 let delovnih izkušenj,
- izpolnjevanje pogojev po družbenem dogovoru o kadrovski politiki v občini Novo mesto.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev najkandidati pošljajo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Skupna služba SIS družbenih dejavnosti, Novo mesto, Kidričev trg 3. Kandidat bo na razpisana dela in naloge izbran za štiri leta. O izbri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po opravljeni izbri.

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
CRNOMELJ,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

V 12. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 17. julij 1989, so objavljeni dokumenti:

OBČINA METLIKA

- Odlok o spremembah odloka o proračunu občine Metlika za leto 1989

OBČINA RIBNICA

- Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o pokopališkem redu za pokopališča na območju občine Ribnica
- Sklep o javni razgrniti zazidalnega načrta »Hrastje« S-11 urbane banistične zasnove R-7 območje dela krajevne skupnosti Ribnica
- Sklep o javni razgrniti prostorsko ureditvenih pogojev za planško celoto R-6 krajevne skupnosti Dolenjskega vas
- Sklep o javni razgrniti prostorsko ureditvenih pogojev za planško celoto R-3 območje krajevne skupnosti Sodražica
- Sklep o ugotovitvi, da je sklenjen dodatek k samoupravnemu sporazumu o temeljnih obraženih razvojnega načrta občine Ribnica za obdobje 1986—1990
- Sklep o spremembah in dopolnitvah sklepa o določitvi najvišjih cen

OBČINA TREBNJE

- Sklep o potrditvi zaključnega računa davkov in prispevkov občine Trebnje za leto 1988
- Odlok o spremembah proračuna občine Trebnje za leto 1989
- Odlok o spremembah odloka o ureditvi nekaterih vprašanj s področja obrtnega zakona
- Odlok o pripravi in sprejetju družbenega plana občine Trebnje za obdobje 1991—1995
- Odlok o lokacijskem načrtu plinovoda za Posavje in Dolenjsko skozi občino Trebnje
- Odlok o spremembah odloka o ravnanju s plodno zemljo
- Odlok o spremembah odloka o urejenosti naselij in varstvu javnih in zelenih površin v občini Trebnje
- Odlok o spremembah odloka o organizaciji, ureditvi in poslovanju veterinarsko-higienične službe
- Odlok o spremembah odloka o registraciji, cepljenju, označevanju, postopku z neregistriranimi in necepljenimi psi ter o rejih psov
- Odlok o spremembah odloka o poslovnom času
- Odlok o spremembah odloka o javnih poteh v občini Trebnje
- Odlok o spremembah odloka o ureditvi cestnega prometa v naseljih občine Trebnje
- Odlok o spremembah odloka o zimski službi na območju občine Trebnje
- Odlok o spremembah odloka o čiščenju potokov in jarkov na območju občine Trebnje
- Odlok o spremembah odlo

Iz režije v proizvodnjo

Prva faza premeščanja delavcev v proizvodnjo v Novoteksu že teče — Pomemben človeški odnos

NOVO MESTO — Kot smo že poročali, v novomeškem Novoteksu že od začetka novega leta teče postopek za reševanje tako imenovanega tehnološkega viška delavcev, kjer naj bi bilo v sistem prekvalifikacij in izobraževanja ob delu vključenih kakih 200 delavcev, med te pa je pristeti tudi večje število delavcev iz skupnih služb, ki naj bi jih postopoma prenesti v proizvodnjo na normirana devlovna mesta.

»Premeščanje iz režije naj bi v celoti zajelo 95 ljudi, vendar smo ves proces razdelili v tri faze predvsem zaradi zmogljivosti priučevanja. Tako je sedaj na usposabljanju v proizvodnji, nekaj v metriči, največ pa v konfekciji trideset delavcev. Usposabljanje traja tri mesece in prva skupina bo kmalu pričela s samostojnim normiranim delom,« pravi vodja splošne kadrovske službe Anica Smerdu. »Pri določanju kriterijev za premeščanje smo upoštevali vse možne vidike iz izobrazbe, starosti, delovne sposobnosti do trajanja zaposlitve na določenem devlovem mestu, s tem, da smo v konfekciji, na zahtevno strojno šivanje, premeščali le delavke, mlajše od 35 let. Klub temu je bila za marsikaterga delavca premestitev nazaj v proizvodnjo hud udarec, ki smo ga poskušali ublažiti z angažiranimi osebnimi pogovori. Kar pa se osebni dohodek tiče, delavci niso prizadeti, saj dobivajo v času priučevanja enak osebni dohodek kot prej, ko pa bodo prišli na normirana dela, bi morali dosegati celo višjega.«

Direktor tozda Konfekcija Milan Močnik meni, da je pri premeščanju najbolj pomemben človeški odnos. Odločba o premestitvi, ki so jo delavci dobili, pisana v suhoperarnem pravnem jeziku, je za marsikoga pomenila, kljub temu da so bili na to pripravljeni, pravi Šok. Večina jih je v pisarne prišla s to-

varniškega poda, kar je pomenilo napovedanje, vrnitev nazaj pa bi brez pravega odnosa in obrazložitve lahko predstavljala tudi osebni poraz, čeprav, širše gledano, temu ni tako. Veliko pomislekov je namreč zasidranih v naših stereotipnih vrednotenjih dela. Da je tako, kaže tudi dejstvo, da je bilo klubu temežitemu prizadelenemu delu več pritožb, nekaj usmerjenih sindikatu, nekaj delavskemu svetu. Delavski svet je pritožbe zavrnil, le ena pa je šla naprej in do sedaj še ni rešena.

Tisti delavci, ki zaradi zdravstvenih razlogov niso mogli biti razporejeni v proizvodnjo, so dobili lažja devlovna mesta v režiji, samo temi se je delovnim zahtevam primereno znižal tudi osebni dohodek, v režiji pa je bilo zaradi nastalih vrzeli prazraporejenih tudi več drugih delavcev, tako da je prva faza potegnila spremembu devlovnega mesta kar za 57 delavcev.

T. J.

OBRAČUNA PODPISOV ŠE NI

RIBNICA — Končnih podatkov o podpisovanju temeljne listine v ribniški občini še ni, nam je povedal Miran Košmrlj, sekretar OK SZDL Ribnica. Po delovnih organizacijah je organizator podpisovanja sindikat, po krajevih skupnostih pa SZDL in krajevne skupnosti. Sindikat je z akcijo podpisovanja v glavnem zaključil, vsi podatki pa še niso znani. Po dosedanjem oceni so zaposleni listino v glavnem podpisovali. Bistveno slabše pa je bilo po krajevih skupnostih, ocenjuje sekretar Košmrlj, saj so tam podpisovali v glavnem upokojenci in mladinci. Tudi ni bilo posebne uspeha, čeprav so bila podpisna mesta predvsem v gostilnah in trgovinah. Podpisovanje po krajevih skupnostih še ni zaključeno.

ZASEBNIŠTVO NA POHODU

RIBNICA — Zasebni objekti rastejo v ribniški občini kot gole po dežju. Obrtnikov je v zadovoljstvo občanov vedno več. Pred otvoritvijo je frizerski salon »Danica«, na Trgu Velika Vlahoviča je v gradnji zasebna trgovina, na križišču »Pri rokah« v Žlebiču pa bo te dni odprt bife.

VEČ ZA TUJCE

KOČEVJE — Avto Kočevje opravlja vedno več prevoz za potrebe tujih narodnikov. Tako so lani dosegli 82 odst. celotnega prihodka z mednarodnimi prevozi in zasluzili s tem 23,5 milijarde nemških mark konvertibilnega izvoza. V prvem polletju letos pa so z mednarodnimi prevozi ustvarili že 90 odst. celotnega prihodka ali za 13 milijonov mark izvoza.

ŠOLA ZDRAVEGA ŽIVLJENJA TUDI SEPTEMBRA

KRŠKO — Šola zdruge življenga ali preventivno zdravljenje delavcev iz krške občine Nerezinah na Malem Lošinju, ki ga organizira občinski svet Zvezne sindikatov, bo letos delovala tudi jeseni. Potem ko je v spomladanskem delu v nej preživel 14 dni klimatskega zdravljenja 98 delavcev, bo septembra v njej 50 delavcev in otrok iz šole s prilagojenim programom. Nekaj mest je še prostih in so prijave še mogoče, cena pa je 120 tisoč din na dan za delavce in 84 tisoč za otroke.

NA MALKOVCU BO VESELO

TRŽIŠČE — Pestro izbiro poletnih veselic bodo v soboto, 5. avgusta, dopolnili še gasilci iz Tržiča. Rajanje se bo začelo ob 20. uri pri vinski kleti na Malkovcu. Za lačne bodo na voljo jedi na žaru, žejni si bodo lahko prizelali dušo s pristnim malkovškim cvičkom, plesati pa bo mogoče ob glasbi ansambla Slavček. Vstopnine ne bo!

ČATEŽ — V Termah so s poslovanjem v prvem polletju zadovoljni kljub krizi, ki jo letos zaznavajo v turizmu in gostinstvu. V vseh objektih vključno s kampom so imeli v tem obdobju 125 tisoč prenočitev. Tujcev je bilo za 10 odst. več kot lani, domačih gostov za 3 odst. manj. V kampu je predvsem manj Nemcev, ker se je tudi tranzitni promet za južno Dalmacijo, Grčijo in Turčijo zmanjšal, vendar računajo, da se bo v avgustu to popravilo.

Nasploh se število gostov v kampu povečuje, in odkar so pestri ponudbi, tujci ostajajo tam daje časa. Za daljše bivanje se odločajo zlasti Nizozemci. V hotelih je zasedba solidna, niso pa prenapolnjeni, kar ima to prednost, da ni gneče in da gosti dobiti tako sobo, kot si jo želi. Zaradi političnih peripetij v Jugoslaviji so v prvem polletju preklicali oziroma odložili zdravljenje mnogi Svedi in Nemci, vendar so napovedali za jesen spet optimistične. Izraelcov prihaja v Terme enako število kot lani, čeprav so cene višje. V Termah računajo prav radi cene na boljšo strukturo gostov, ne na take, ki si nit piva ne upajo privočiti zunaj dogovorjenega aranžmaja.

Novost, s katero želijo pridobiti predvsem mladi svet, je povečan in pre-

INFLACIJA NAPIHUJE PLACE

KOČEVJE, RIBNICA — Po podatkih Službe družbenega knjigovodstva je bilo od januarja do konca maja letos izplačanih v kočevski občini skupno prek 67, v ribniški pa prek 44 milijard dinarjev čistih osebnih dohodkov, kar je nad 300 odst. več, kot v enakem obdobju lani oziroma okoli 200 odst. nad lanskim mesečnim povprečjem. Povprečno rast so v kočevski občini najbolj presegli sisi in njihove delovne skupnosti, v ribniški pa stanovanjsko-komunalna dejavnost; najbolj je zaostalo v kočevski občini gostinstvo, v ribniški pa izobraževanje, znanost in kultura. V enakem obdobju so znašala skupna vplačila za splošno porabno v občini Kočevje 4,65 v Ribnici pa 3,76 milijarde dinarjev. V obeh občinah sta občinska proračuna zbrala skoraj ves denar z davki iz dohodka, osebnega dohodka s prometnimi davki.

TURISTIČNA ZASPAÑOST

RIBNICA — Že leta in leta traja v Ribnici v poletni turistični sezoni pravo mrvilo in tudi letos ni bolje. Turisti sploh nimajo vzroka, da bi se v Ribnici ustavili. Že po dolgoletni praksi gostilničarjev je večina gostišč zaprta. Restavracija Jelka nima letnega vrtca. Ničker ni označeno, kje je ribniški grad in da je v njem muzej sube robe in lončarstva, park kulturnikov, stalna razstava kipov, ustvarjenih v ribniških likovnih kolonijah, Petkovka galerija itd. Spominkarstvo ima nedeljn devolni čas, ob sobotah pa je zaprto. Skratka: postorjeno je vse, da se turisti v Ribnici ne bi zadreževali.

Prikluček je še sporen

Rešitve za navezavo Novega mesta z zaledjem na novo avto cesto še ni — Ponovno usklajevanje republiških in občinskih idej v avgustu

NOVO MESTO — Programske zaslove za avto cesto Ljubljana-Zagreb na odseku Hrastje-Dobruna vas, ki jih je v začetku leta z znamo izdelal Razvojno raziskovalni center Novo mesto, niso dale odgovora na vprašanje ustreznega navezovanja Novega mesta z zaledjem na avto cesto, prav tako ne za Belo krajino in naprej za srednji Jadran. Prav tako nima razrešena hierarhija ostale cestne mreže in njena navezava na bodočo avto cesto ter določen rang sedenje magistralk. Zaradi tega se je na Dolenjskem zvrstilo več sestankov in konec marca je bila opredeljena funkcija osnovnega priključka za Novo mesto, ki naj bi bil slovenski južni cestni križ z vso spremljajočo dejavnostjo. Na prvem skupnem sestanku s Cestnim inženiringom pri Skupnosti za ceste Slovenije v začetku aprila je bilo nato ugotovljeno, da rešitev, ki jih ponuja nosilec planiranja, niso ustrezen, dogovorjeni sestanek, za katerega naj bi Cestni inženiring pripravil delovne podlage o navezovanju na avto cesto z upoštevanjem variantnih predlogov, pa je ta stalno prelagal.

Potem je strokovna delovna skupina za pripravo sprememb in dopolnitvenih planskih dokumentov pri Republiškem komiteju za promet in vzevi sredi maja ugotovila, da tehnična rešitev priključka Dol. Kamence ni izvedljiva. Nosilka planiranja je bila zadolžena, da preko svojega izvajalca v 14 dneh pripravi variante rešitve priključka s preverjenimi tehničnimi elementi. Sestanka pa spet ni bilo in 14. julija je novomeški Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje sklical sestanek s Skupnostjo za ceste Slovenije, nosilko planiranja, da bi točno ugotovili, v kakšni fazah rešitev je omenjeni priključek in ureditev ostale cestne mreže, povzbrane z novo avto cesto in novomeškim navezovanjem nanjo.

Na sestanku so ugotovili, da je pripravljalec idejnega projekta Dolenjski projektivni biro obdelal tehnično rešitev zahodnega priključka za Novo mesto in sicer tako, da se severni pas priključuje in odcepi na vzhodni sedanjega karteljevskega priključka, vzhodni priključek pa je po predlogu, ki ga je pripravil Zavod za družbeno planiranje za predvideni odcep magistralne ceste M4 pri Lešnici, obdelan kot mestni priključek, ob priključku pa se navezujeta na sedajo dolenjsko magistro in tudi na M4 preko delno rekonstruiranih sedanjih povezav do mosta v Ločni.

Dolenjska še naprej vztraja na centralnem mestnem priključku z jasno opredelitvijo celotne navezovalne cestne mreže oz. na rešitvi, ki bo strokovno utemeljena in sprejemljiva za novomeški prostor. Takšna rešitev sploh ne

SREČANJE VINOGRADNIKOV

ČRNOMELJ — Društvo vinogradnikov Bele krajine, podružnica Črnomelj, priredila nedeljo, 6. avgusta, ob 16. uri v Dobličah tradicionalno srečanje vinoigradnikov. Ob tej priložnosti bo strokovno predavanje o pripravah na tregatev in predelavo grozdja. Obenem bodo vinoigradniki lahko dobili odgovore na vprašanja v zvezi z začetno vinske trte, ki je v letošnjem letu zaradi slabih vremenskih razmer zelo pereča. Društvo bo tudi letos pripravilo za člane strokovno poučni izlet, za katerega bodo dane vse informacije na srečanju. Za kulturni program bo poskrbel domači pevski zbor iz Doblič. Po končanem strokovno poučnem delu bo vsečica, za zabavo bo igral ansambel Aroma.

VODE NE MANJAVA

KOČEVJE — V kočevski občini letos vodovodom ni zmanjkovalo pitne vode. To velja tudi za izrazito sušno obdobje v prvih treh mesecih leta. Takrat je bil izjemno le vodovod Brezovica, kjer je vodni vir presahnil. Zdaj so tu naredili novo vrtino, ki pa bodo zaradi pomajanja denarja lahko priključili na vodovod predvidoma še v prihodnjem letu.

• • •

PREHITRO V OVINEK

DRENovec — 22-letni Darko Čos iz Kočevja pri Črnomlju se je 30. julija ob 3. uru peljal z osebnim avtomobilom iz Vincice proti Črnomlju. Zaradi prevelike hitrosti ga je v levem ovinku pri vasi Drenovec zanesal na desno bankino, nekaj časa je vozil po njej, nato pa se je vozilo obrnilo na lev bok. Čos se je v negzodi hudo ranil in se zdravil v novomeški bolnišnici. Materialne škode je za 2 milijona dinarjev.

• • •

PRETEP V DISKU

ČRNOMELJ — 23-letni Aleksander M. in Robi Ž., oba iz Črnomlja, sta bila 25. julija ponoči v črnomalskem diskusu. Bila sta v ločenih družbah, zato preseneča dogodek, da katerega je prislo med njima. Robi Ž. se je namreč na vsem lepem približal Aleksandru M. ter ga z dvodečilskim kozarcem mahnil po desni roki. Udarec je bil tako močan, da je Aleksandru prezelkite in žilo. Zoper Robija Ž. bo podana kazenska ovadba temeljnemu tožilstvu.

• • •



ČRNA TOČKA NA MIRENSKI CESTI — Statistiki, ki pozorno spremjamajo pogostost prometnih nesreč na naših cestah, so očitno spojbili voditeljico ljubljanskega TV Dnevnika, da je koncu oddaje opozorila na črn tened med 24. in 31. julijem lani. Po tej sledi smo s pomočjo komandirja sevnische postaje milice Daniela Doberška raziskali, kaj se je dogajalo na sevnischen cestah v tem času letos in lani. Tako lahko ugotovimo, da je letošnji tened minil vendar manj krvavo kot lani, ko je bilo res nekaj manj nesreč, a se je ena končala celo s smrtno. V letošnjih 8 nesrečah, sta bili dve osebi na magistralki pri Impolici hudo telesno poskodovani, 26. julija pa jo je s hudimi poškodbami odnesel sopotnik fička, v katerega se je zaradi prehitre vožnje v Jelovcu zaletel voznik opla (na sliki). Znova kaže opozoriti na to črno točko mirenske ceste, tudi v suhem vremenu. (Foto: P. Perc)

DOMAČE TRNJE

- Nekateri politiki nočajo domene, da so podobni slepemu črevu. Tudi brez njih bi lahko shajali.
- Živi od zemlje. Svojo je prodal!
- Kolo zgodovine se ne more vrteni nazaj, lahko pa se vrati počasne!
- Lahko iz krize lahko največ vpliva vodilni. A ne tisti, ki so nas v krizo pripeljali!
- Pri nemi imajo sovražniki neprestljive težave. Ne vedo, komu naj vredno pribjeti in komu sovražniki.
- Daje delavskim plačam ribje olje! Da bodo bolj rasle.
- V našem pravnem sistemu je množico tih vode, ki bregove ruši.
- Smo morebiti v džungli? Mnogi so namreč na funkcije — zašli!
- Trasirali smo pot za izhod iz krize. Zdaj nimamo denarja. Porabili smo ga za trasiranje poti.
- Delavske plače so vseeno lepe. Vsi bi jih radi imeli čimprej.
- Resnica je odkrita, ne pa tudi tisti, ki so jo skrivali.
- Na mnoge politike je padel madež. Čistilnicam ne bo zmanjkalo dela.
- »Ne smem več grešiti, prav direktor, »kdo bo pa potem v.d.?
- Toliko pazijo na dogovor, da se ga sploh ne držijo.

D. STARČEVIĆ

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 14. do 22. julija so v brežiški porodnišnici rodile: Ljubica Bratančič iz Bokšča — Danijela, Nataša Novosel iz Zaprešića — Kristijana, Zumra Džimic iz Krškega — dečka, Zlata Bošnjak iz Jezenic na Dolu — Jožeta (Nejc), Katrica Ratešič iz Kostanjevca — Anico, Biserka Milic iz Kupljenovega — Suzano, Jasmina Selimović iz Brežic — Almira, Marija Hudorovac iz Gorice — dekle, Alojzija Urel iz Glogovega Broda — Anjo, Irena Keber iz Brežic — Sabino, Renata Bibič iz Brežic — Lučko, Anica Dražetič iz Sevnice — Monika, Metka Gašperin iz Brežic — Kajo, Gabrijela Žokaj iz Samobora — Nino, Darja Zupanc iz Krškega — Gašperja, Marjana Grmek s Senovega — Aleša, Son

standard konstrukcije

ZAGREB, Ilica 246 a

MODNA HIŠA NOVO MESTO

Cesta komandanta Staneta 18

po sklepu komisije za delovna razmerja razpisuje prosta dela
in naloge:

PRODAJALCA V DUTY FREE SHOPU

za nedoločen čas

Pogoji: končana šola za prodajalce, pasivno znanje enega ali več tujih jezikov.

Prijave sprejemamo 8 dni po objavi, in sicer na naslov: Standard konfekcija, Modna hiša, Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 18.

Kandidati bodo o izboru obveščeni v 15 dneh po poteku razpisa.



KOMUNALA

Na podlagi 5. člena zakona o družbeni kontroli cen (Uradni list SRS št. 9/85), 3. člena odloka o družbeni kontroli cen v občini Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list št. 9/88) in 5. člena odredbe o dejaniu soglasja k cenam (Skupščinski Dolenjski list št. 8/89) je delavski svet DO Komunala Novo mesto v razširjeni sestavi dne 27. 7. 1989 po predhodnem soglasju komiteja za družbeni razvoj občine Novo mesto (št. 38-01/89-8, z dne 27. 7. 1989 sprejel).

SKLEP

o cenah komunalnih storitev

cena

I. Proizvodnja in distribucija vode (cena din/m ³):	
— gospodinjstvo	6.440
— družbena dejavnost	7.590
— gospodarstvo	13.930

II. Prečiščevanje in odvajanje odpak (cena din/m³):

A. Kanalščina:	
— gospodinjstvo	3.030
— družbena dejavnost	4.040
— gospodarstvo	5.520

B. Čiščenje odpadnih voda:

— gospodinjstvo	1.180
— ostali	2.630

III. Odvoz in odlaganje odpadkov (cena din/m²):

— gospodinjstvo	470
— družbena dejavnost	870
— gospodarstvo	2.060

V skladu s tehničnim pravilnikom o javni kanalizaciji (Skupščinski Dolenjski list št. 7/87) se pri družbenem sektorju in obrti pri čiščenju odpadnih voda upošteva faktor onesnaženosti.

Navedene cene začnejo veljati s 1. 8. 1989.

novoles

Lesni kombinat NOVOLES

n. sol. o., Straža, Na žago 6

TOZD Strojna proizvodnja in

oprema SIGMAT Breštanica

VABI K SODELOVANJU

1. SAMOSTOJNE PROJEKTANTE (DVA DELAVCA)

Pogoji:

- dipl. ing. stojništva
- opravljen strokovni izpit
- 5 let delovnih izkušenj

2. SAMOSTOJNEGA KOMERCIALISTA (EN DELAVEC)

Pogoji:

- dipl. oec.
- ZTR
- 5 let delovnih izkušenj

3. SAMOSTOJNEGA KEMIJSKEGA TEHNOLOGA (EN DELAVEC)

Pogoji:

- dipl. ing. kem. tehnologije
- opravljen strokovni izpit
- 5 let delovnih izkušenj

4. ORGANIZATORJA BAZE PODATKOV (EN DELAVEC)

Pogoji:

- dipl. el. ing. računalniške smeri
- 5 let delovne dobe

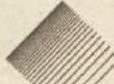
Od vseh kandidatov, ki se bodo prijavili na razpis, pričakujemo, da obvladajo dva svetovna jezika (enega aktivno in enega pasivno).

Kandidati naj pismene vloge skupaj z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: NOVOLES, lesni kombinat, KSS 68351 Straža.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 8 dneh po sprejemu sklepa na KDR.

**tiskarna
 novo mesto**

Dolenjska založba



Dolenjska založba pri Tiskarni Novo mesto išče akviziterje za prodajo knjig na območjih občin:

- okolica Novega mesta
- Bela krajina (Metlika, Črnomelj, Semič)
- Trebnje
- Kočevje, Ribnica
- Grosuplje — Litija
- Posavje (Brežice, Krško, Sevnica)

Kandidati z lastnim prevozom in vozniškim izpitom B kategorije naj se osebno oglašajo v komercialni Tiskarne Novo mesto, Ragovska 7a, od 15. 8. 1989 dalje.

STANOVANJA IN POSLOVNE

PROSTORE V RIBNICI

nudi v nakup

PIONIR

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

1. OBJEKT ŠEŠKOVA 27

pritličje: poslovni prostor 90 m² s pripadajočo kletjo 42 m² (trgovina ali obrtna dejavnost)

nadstropje: trisobno stanovanje 90 m²

2. OBJEKT ŠEŠKOVA 64 — JOHANOVA HIŠA

pritličje:

poslovni prostor 47 m²

poslovni prostor 15 m²

poslovni prostor 14 m²

(trgovina ali obrtna dejavnost)

nadstropje: dve dvosobni stanovanji po 60 m²

mansarde: dvosobno stanovanje 63 m²

trisobno stanovanje 67 m²

Informacije:

GIP PIONIR NOVO MESTO

TOZD TKI, Kettejev drevored 37

Tel.: 068/23-686, 21-826

Komercialno predstavništvo Ljubljana

Dvoržakova 5,

Tel.: 061/321-347

KVALITETA IZDELKA, KOMPLETNOST PROGRAMA, USMERJENOST V TRG KUPCA, ODPRTOST PROGRAMOV, DRUGAČNA POSLOVNA FILOZOFIJA IN MORALA

novolesovo
POT K CILJU SMO IZRAZILI JASNEJE IN ODLOČNEJE

Organizirani v **5** programov

PREDELAVA LESA IN PROIZVODNJA POLZDELKOV IZ LESA

PROIZVODNJA POHIŠTVA

PROIZVODNJA IZDELKOV IZ AKRILA IN NOVILONA

PROIZVODNJA KOPALNIC IN SANITARNE OPREME

STROJEGRADNJA, PROIZVODNJA PLOVLIL IN IZDELKOV IZ POLIESTRA

in **7** sektorjev

Podrejamo vse poslovne funkcije programom in uspešnosti delovne organizacije.

Želimo

razširiti sodelovanje s strokovnjaki na področju lesarstva, kemije, strojništva, oblikovanja, organizacije dela, marketinga, informatike, trženja programov in programskih linij na domačih in tujih trgih.

Pričakujemo

strokovnost, odločnost, predanost, pripravljenost za timsko delo, znanje tujih jezikov, identifikacijo s cilji delovne organizacije in pripadnost kolektivu.

Nudimo

trdo, vendar zanimivo delo, napredovanje z rezultati dela, usposabljanje doma in v tujini, stimulativno nagrajevanje in pomoč pri reševanju pogojev za čim bolj uspešno delo.

SMO 3000-ČLANSKI KOLEKTIV, KI VE, KAJ HOČE IN MORA STORITI

NOVOLES, LESNI KOMBINAT, 68351 STRAŽA, TEL. (068) 84-530, TELEX 35726 YU NOVLES

Mercator
HOTEL SREMIČ Krško
Iščemo poslovnega partnerja za organizacijo nočnega kluba-diskoteke v Hotel Sremič Krško.
Interesenti dobijo vse informacije v Hotelu Sremič Krško (telefon 0608-31-006).
Pisne prijave sprejemamo do 20. 8. 1989.

POBRATENJE GASILCEV

OSILNICA — Na slavnosti gasilcev iz Plešč v sosednji Hrvaški sta minulo nedeljo podpisali listini o pobratenju gasilskega društva iz Osilnice in Plešč. Ob tej priložnosti so hrvaški gasilci razvili prapor in dobili novo gasilsko brigadno. Hkrati so proslavili 27. julij, dan vstaje hrvaškega naroda.



ZAHVALA

Po večletni bolezni nas je mnogo prezgodaj in nepričakovano zapustil naš ate

JANKO KOBETIČ

iz Črnomlja

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam kakorkoli pomagali in se skupaj z nami tako lepo poslovili od njega.

Žalujči: žena Nežka, hčerka Nada in Meta z družino, sin Janez in vnuk Gregor ter sestra Mira z družino



ZAHVALA

Za vedno nas je zapustila draga mama, babica in prababica

ANA KALČIČ- MANCA

iz Slovenske vasi pri Šentrupertu

Hvala vsem za darovano cvetje, sosedoma Slavki in Ivanu Zavrl in Gregoričevim za nesebično pomoč, gospodu župniku pa za lepo opravljen obred.

Vsi njeni

VSPOMIN

9. avgusta bo minilo žalostno leto, odkar nas je mnogo prezgodaj zapustila naša draga

IVANA SAVNIK

iz Krškega

Hvala vsem ki obiskujete njen grob in prinašate cvetje.

Vsi njeni



ZAHVALA

V 72. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast, brat in stric

IVAN ROGELJ

iz Mahovnika pri Kočevju

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste se trudili ohraniti njegovo življenje, vsem, ki ste nam izrekli sožalje, podarili cvetje in vence in pokojnega spremili na njegov poslednji poti. Lepa hvala za poslovilne besede govornikoma in godbi ter g. župniku za opravljen obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat prisrčna hvala.

Vsi njegovi



Ni več trpljenja ne bolečine,
življenje je trudno končalo svoj boj.

(S. Gregorčič)

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga

FRANČIŠKA BAHOR

iz Dragatuša

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvala smo dolžni govornikom tov. Tomanovi, tov. Cestniku, tov. Rožičevi, delovnim organizacijam ZD Črnomelj, Dolenjska-TOZD Črnomelj, IMV-tozd Adria, društvo Zvezne upokojencev, KORK Dragatuš in ZZB. Hvala pevkam iz Doblič za lepo zapete žalostinke, godbi in g. župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujči: vsi njeni



ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustila naša mama, babica, prababica, sestra in teta

MARIJA BIZJAK

z Dobrave pri Raki

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom in vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, pokojni darovali cvetje in nam izrekli sožalje. Zahvala tudi gospodu župniku za opravljeni obred.

Žalujči: vsi njeni



ZAHVALA

V 53. letu starosti nas je zapustila naša draga mamica in stara mama

ZOFIJA ŠNERLER

iz Vinice

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali vence, sveče in cvetje ter pospremili pokojno na zadnji poti. Posebnej se zahvaljujemo tozdu Iska Semič in rudniku Kančarica. Lepa hvala župniku za lepo opravljeni obred ter izrečene poslovilne besede, tov. Lidiju Ključanin pa za ganljive besede slovesa.

Žalujči: hčerki Milena in Vesna z družino, vnuki ter Jože in ostalo sorodstvo



ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 55. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, dedek, brat in stric

VIKTOR ANDREJČIČ

iz Šentjernej

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje na pokojnikov preganj grob in ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebnej se zahvaljujemo kolektivu Mercator Šentjernej in tov. Bambiču za poslovilne besede, kolektivu IMV Novo mesto, OŠ Šentjernej, OM Šentjernej, oktetu za zapete žalostinke ter godbi. Hvala tudi osebju ZD Šentjernej, posebnej dr. Baburiču ter sestrama Sonji in Jožici za lajšanje bolečin. Hvala župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujči: vsi njegovi



ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil naš dragi mož, ata, stari ata, brat in stric

FRANC KOVŠČA

iz Potočne vasi 7

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, znancem, prijateljem in vaščanom, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu spremili na njegov zadnji poti. Posebnej se zahvaljujemo družinam Koprnik, Kic in Verček za vsestransko pomoč, ŽTO-tozd za promet Novo mesto, Elektro Novo mesto, KZ Krka-Blagovnica Žabja vas, ZB NOV Bučna vas, GD Kamence in Buchenwaldskemu odboru iz Ljubljane za podarjene vence, tov. Potočarju, tov. Primcu in tov. Aliču za poslovilne besede ter gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujči: vsi njegovi



ZAHVALA

V 61. letu nas je za vedno zapustil ljubi mož, ata, brat, tast, stric, svak, stari ata in zet

JANKO GELTAR

iz Črnomlja



ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 35. letu starosti zapustila naša draga žena, mamica, hči, sestra

MARIJA SKUPEK

roj. KLOBČAR

iz Levstikove 5, Novo mesto

Najlepše se zahvaljujemo osebju Onkološkega inštituta v Ljubljani in Internemu oddelku bolnice Novo mesto za vso skrb in nego, sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za pomoč, ustno in pisno izraženo sožalje, poklonjene vence in cvetje ter gmotno pomoč. Posebnej se želimo zahvaliti dr. Vodnikovi, Marijinim sodelavcem in DPO SDK Novo mesto, delavcem DPO in KUD IMV Novo mesto, Tiskarni Novo mesto, GG Novo mesto, sosedom Jelerjevin, Balabaničevim, Luzarjevin, Grobovškovim in ostalim stanovalcem HS Žibertov hrib. Vsem, ki ste pokojnico pospremili na njeno zadnjo pot, naša iskrena hvala!

Žalujči: mož Ljubo, hčerki Tamara in Tea, mama, oče, sestra, bratje in ostalo sorodstvo

Portret tega tedna

FRANC BARTOLJ



»Če bi imel obe roki, bi go to bil muzikant,« pravi Franc Bartolj iz Stranske vasi pri Novem mestu. Vso pravico ima, da razmišlja o tem. Nedavno je namreč srečal Abrahama, to pa je že kar dober razlog, da se človek za trenutek umiri in napravi kratko inventurvo svojega dosedanjega življenga.

»Resno sem se moral zamislit nad tem, kaj bo z mano že pri štirinajstih letih. Takrat sem zaradi usodnega slučaja spoznal, da za kmečko delo ne bom in da bom moral življeno usmeriti drugam,« se spominja Franc. Bil je radozni fantič iz Številne kmečke družine in ko je hodil za kramami na paši, je imel vedno knjigo v roki. Potem pa je prišla tista nesrečna igra v zapuščenem italijanskem bunkerju pod Šošo v Birčni vasi. Pet solških otrok se je radovno zgrnilo okoli najdenje bombe, ko je ta nedenama eksplodirala. Nekajih je bilo lažje poškodovanih, eden pa je bil oko, Francu pa je raztrgalo desno roko. To je zapečailo njegovo usodo. Odslej bo moral delati predvsem z glavo.

Franc je napravil srednjo kmetijsko šolo na Grmu, ob delu in potem redno pa je študiral še naprej in končal višjo šolo za socialne delavce. Ves čas je bil tudi politično aktiven, najprej v mladosti.

T. JAKŠE

Kača je res, a koristna

Dvometrski gož v vinogradu — Nestrupeni in človeku nenevarni goži so lahko pomočniki v vinogradu

GRČEVJE — Nedeljsko popoldne sredi vinogradov in zidanic na pobočjih nad Grčevjem, Tratinova družina iz Lešnice je kot še mnogo drugih pri zidanici in v triju, v vinogradu in pri zidanici je pač vedno kaj treba postoriti.

Plat zvona za Gabernico

Gnojevka pomorila ribe v potoku

GLOBOKO — Grudini hlevi, v katerih pitajo 2000 goved, resno ogrožajo okolje. V ponedeljek, 31. julija, so bieži ribiči sprožili alarm zaradi pomora rib, ki naj bi ga bila v Gabernici povzročila gnojevka iz globoških hlevov. Grudini delavci so ves minuli teden po dogovoru z Agrario s samohodno napravo razprševali gnojevko po strniščih pred kratkim požete oljne repice. Tako gnojijo tudi druge njivske površine Agrarijeve posestva v Globokem.

Zdaj se ne vedo natančno, kaj je bilo krivo za zastupitev Gabrnice, okvara na cevovodu ali nepazljivost, da se je na enem kraju natekel preveč gnojevke. Ta si je utrla pot v drenažni sistem, od tam v odtočne jarke in iz odtočnih jarkov v Gabernico. V potoku je pomorila ribi zarod v dolžini 9 km, vse do izliva v Savo. Farma ima za odvečno gnojevko dve laguni, ki je sprejemata skupaj 7900 kubikov, vendar sta bili ta čas obe napoljeni, najbrž tudi zaradi velikih količin deževja.

Slovenija

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žulti, če bi radi kaj spremeniši, morda koga povalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. **Poklicete nas lahko vsak četrtek popoldan, med 19. in 20. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnih.**



Takle korenjak se je zatekel v Tratarjevinograd. Lastnik ga ni ubil, ker ve, da gož človeku ni nevaren, celo koristen je.

Bodo konji privabili Švede?

Katarina Dretnik, vodja skandinavske poslovalnice Yugotoursa, obiskala Otočec — Navdušenje nad možnostjo terenskega jahanja — že letos?

NOVO MESTO — Čeprav je Katarina Dretnik rojena Svidinja — doma je iz Stockholma — vendor dobro pozna naše razmere in kraje. Že priimek izdaja njen prvo vez z Jugoslavijo, mož Blaž, ki si je nadel tudi švedsko ime Jany, je doma iz Borovnice pri Vrhniku. Druga Katarinina vez z nami je dejstvo, da ima na skrbi obiske švedskih in danih turistov v Jugoslaviji. Samo lani je prek njene skandinavske poslovalnice Yugotoursa našo državo obiskalo 20 tisoč Švedov in 10 tisoč Dancev, Katarina upa, da bo tako tudi letos. Te dni letuje v istrskem Primorju 1.600 njenih gostov.

Prejšnji teden sta Katarina in Blaž obiskala Otočec, namen njunega dvodnevnega bivanja na Dolenjskem je bil spoznati otoško ponudbo tako imenovanega konjeniškega turizma. Katarina,

gost, letos pa štirje.«

Katarina je obljubila, da bodo prvi švedski gostje na Otočcu prišli že letos,

po njenem navdušenju nad tem, kar je videla in preizkusila, ji gre verjeti.

B. B.



ŠVEDI NA OTOČCU? — Katarina (desno) in njen mož Blaž Dretnik (levo) med pogovorom z Ivanom Brumatom, direktorjem Krkinega hotela Grad Otočec, v sklopu katerega posluje tudi Struga s svojo jahalno ponudbo. Prav slednja postaja glavni adut turizma na Otočcu, nad možnostjo terenskega jahanja je bila navdušena tudi Katarina, ki je že najavila prve obiske švedskih gostov.

Voda bi ju skoraj ugonobil

Hočvarjeva iz Podulc sta komaj ušla pred vodo

PODULCE — »Dokler bova živa, se bova spominjalista tistega strašnega večera v ponedeljek, 24. julija, ko je nad najino domačijo pridivala voda in sva imela le še toliko moči, da sva si rešila goli življenni,« priponeduje Ana in Franc Hočvar iz Podulc pod Rako.

Bil je povsem običajen julijski večer, malce soparen in dušček. Potem pa se je proti osmimi uram zvečer v hipu stemnilo, začelo je močno deževati in vmes je bila tudi toča, debela kot oreh. Za take primere sta bila Hočvarjeva že pripravljena, kajti njuna domačija v kotanji ob potoku Račna je bila že večkrat poplavljena. Zato je tudi tisti večer šla Ana v hlev, kjer sta imela shranjeno desko, s katero sta ponavadi zaslonila vrata, da voda ni prišla v hišo. Toda to pot je bilo povsem drugače.

»V kratkih dvajsetih minutah je bila kotanja čisto zalita z vodo, ki nama je



VODA JE SEGALA DO VRATU — Še sedaj se na Hočvarjevi hiši vidi, do koder je segala voda, ki je pridrla z bližnjih pobočij.



KAMERA ODKRIVA — Slovenci letos slavimo 300-letnico 1. izdaje Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske, zaradi katere je naš veliki rojak tudi povsem obubožil in kot tak leta 1693 v Krškem tudi umrl. Hiša, v kateri je Valvasor preživel zadnja leta svojega življenja, še sedaj stoji v najzahodnejšem delu Krškega, aje njena podoba vse prej kot v čast Krčanom iz Slovencem nasploh. Že dolgo se namreč govorovi o obnovi Valvasorjeve hiše, a do sedaj ni bilo nič narejenega ne znotraj ne zunaj nje. Sicer pa fotografija najbolje razkriva naš odnos do naše kulturne in zgodovinske dediščine. (Foto: J. Simčič)

segala do vrata,« pove gospodar Franc. Ani solze zalijejo oči ob spominu na vodno ujmo in jokajo pripoveduje, da so prasiči priplavali na piano in se rešili na okoliške vzpetine, eden pa je priplaval v hišo in splezal na visoko skrinijo, kjer je ždel, dokler voda ni odtekla. »Mož je tedaj hitro splezal na podstrešje in potem z zadnjimi močnimi potegnji gor še mene.« Bila sta do kosti premočena in močno ju je mrazilo, kajti voda je bila premešana z ledeniromi »orehi«. Rešiti ni bilo kaj, sam so skrinje plavali po vodi, ki je odnašala iz omar in polic obleko, hrano, z dvorišča pa je odnesla kup peščna in 10 kubikov drva. Voda je seveda zalašila tudi vse stroje, vse pohištvo.

A voda, ki je segala do polovice hiše, je tako hitro, kot je prišla, tudi izginila. Tudi to pot se je izkazalo, da pri nas človek v stiski ne ostane sam. Že ponoc so prišli na pomoč gasilci, miličniki, zgodaj zjutraj pa tudi električarji.

V naslednjih dneh sta imela Hočvarjeva veliko dela s čiščenjem hiše, pranjem oblek, medtem ko so jim po posredovanju centra za socialno delo stroje osušili v TCP Videm. Dobila sta tudi najnujnejšo pomoč v hrani. Končna škoda zaradi ujme pa še ni ocenjena.

J. SIMČIĆ

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studio D in Dolenjskega lista

Žreb je nagrado Studio D ta teden dodelil HELENI SAJOVEC iz Brestanice. Lestvica pa je ta teden takšna:

- 1 (3) Več ne bom čakala — HENČEK
- 2 (1) Če ženska kriega te — SLOVENIJA
- 3 (2) Sestavljeni polka — KARLI GRADIŠNIK
- 4 (10) Časa srčce — TONI VERDERBER
- 5 (9) Kad si sam — TOPLAR
- 6 (4) Avtošola — RŽ
- 7 (6) Piši mi — SLOVENSKI MUZIKANTJE
- 8 (5) Za ljubi mir — FANTE Z VSEH VETROV
- 9 (—) Vračam se k materi zemlji — ANSAMBL B. KLAVŽARJA
- 10 (8) Premiela za ljubezen — NAGELJ

Prelog za prihodnji teden: Polka pleš je za Slovenca — LIPA

Glasujem za:
Moj naslov:

Kupone pošiljajte na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

TOP LESTVICA DOLENJSKEGA LISTA

Top lestvico sestavljajo v uredništvu radia Glas Ljubljane in teleteksta ljubljanske televize. Po valovih Studio D jo lahko slišite vsako soboto ob 11. uri, preberete pa vsak četrtek v Dolenjskem listu.

- 1 (3) Yellow moon — NEVILLE BROTHERS
- 2 (6) Under the god — TIN MACHINE
- 3 (1) Cult of personality — LIVING COLOUR
- 4 (2) Martha say — J. COUGAR MELLENCAMP
- 5 (8) Trouble ma — 10.000 MANIACS
- 6 (—) Nothing ever happens — DEL AMITRI
- 7 (10) Can't find my way home — SWANS
- 8 (4) Heart of steel — SANDMEN
- 9 (—) Writing on the wall — ONE 2 MANY
- 10 (5) Too soon to tell — BONNIE RAITT

kajne?
— Rahlo te imam dovolj.
— Pa poštarji tudi kradejo.
— Zdaj pa neha, lepo prosim.
— Ves, kaj bi bilo pametno?
— Se mi niti ne sanja.
— Pametno bi bilo, če bi zapirali poštene.
— Kakšna zamisel pa je spet to?
— Ja, če bi zapirali poštene, bi imeli miličniki, sodniki, pazniki in vsi drugi dosti manj dei.

TONI GAŠPERIČ

ZAPIRATI JE TREBA POŠTENE

— Ate, a se lahko krade? — Kradejo tudi na bencinskih črpalkah?
— Že neštetokrat sem ti reklo, da ne.
— Pa ljudje kradejo, kajne?
— Kradejo. S tem pa še ni rečeno, da lahko kradeš tudi ti.
— Kdo pa krade?
— Veliko je takšnih, ki kradejo.
— A direktorji kradejo?
— Vsi gotovo ne.
— Kaj pa delavci?
— Vsak dan zasačijo koga, ki hoče kaj odnesti iz tovarne. To pa še ne pomeni, da kradejo vsi delavci.
— Tudi to vem.

— V samopostežbi so dobili strica, ki je kradel cigarete, parfume in konzerve več kot leta.

— Vem, pisalo je v časopisu.
— Ljudje pa kradejo tudi denar, košarice, mopede, avtomobile, brivske aparate, radijske sprejemnike, denar, pršut, klobase, cigarete, vino, daljnogled, pepele, kozarce, gate, kopalke, čolne, jajca...

— Menda ne boš našteval cel dan?
— Tudi medicinske sestre kradejo.